Ազգ

Azg
armenian daily

14 ՀՈՒՆԻՍ 1995, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 110 (864)

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունը բացեց ընտրարշավի բանկային հաշիվ

Համաձայն ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորների ընտրությունների մասին օրենքի եւ ՀՀ տարածքում գործող բանկերի եւ նրանց մասնաճյուղերի կողմից Ազգային ժողովի պատգամավորների ընտրությունների հետ կապված դրամական միջոցների հաշվառման եւ օգտագործման մասին ԿԸՀ-ի սահմանած կարգի, հունիսի 13-ին Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունը Երեւան քաղաքի «Պրոմեթեւս» բաժնետիրական բանկում բացեց ընթացիկ հաշիվ՝ 700013, կոդ 370101705 համարով: Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության ընտրարշավին աջակցող քաղաքացիներն իրենց նվիրատվությունները կարող են փոխանցել սույն հաշվին:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Կազիմիրովը երկու ուղղություն է նշում

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՀՈՒՆԻՍԻ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Հունիսի 15-ին նախատեսված Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման բանակցությունները կվարվեն երկու ուղղությամբ՝ զինված հակամարտության դադարեցմանն առնչվող ԵԱՀԿ բուդապեշտյան որոշումների վրա հիմնված համաձայնագրի նախագծի եւ հակամարտության կարգավորման արմատական խնդիրների քննարկման ուղղություններով», հայտարարեց Ռուսաստանի ԱԳՆ հատուկ հանձնարարությունների դեսպան Վլադիմիր Կազիմիրովը: Նա նշեց, որ հայկական կողմը արմատական խնդիրների թվին է դասում անվտանգությունը եւ Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը, իսկ ադրբեջանական կողմը՝ Շուշիի եւ Լաչինի խնդիրը: Բանակցություններում առանձին կքննարկվի չորս հարց, ինչը թույլ կտա հասկանալ, թե որքանով կարելի է վիճահարույց հարցերի առթիվ դիրքորոշումների մերձեցման հույս ունենալ, որպեսզի դրական արդյունքների դեպքում դրանք մտցվեն քաղաքական մեծ համաձայնագրի նախագծի մեջ:

Հայաստանի պատվիրակությունը մեկնեց Հելսինկի

Հունիսի 13-ին Հելսինկի մեկնեց ՀՀ ԱԳ նախարարության պատվիրակությունը՝ նախարարի տեղակալ Վարդան Օսկանյանի գլխավորությամբ: ՀՀ ԱԳՆ մամուլի եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից Նոյյան Տապան գործակալությանը հայտնեցին, որ պատվիրակությունը կմասնակցի ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի խորհրդաժողովի համանախագահության միջնորդությամբ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորմանն ուղղված բանակցությունների երրորդ փուլին: Նախորդ երկու փուլերը տեղի էին ունեցել Մոսկվայում, համապատասխանաբար՝ 1995թ. փետրվարի 6-11-ը եւ մայիսի 15-21-ը: Ներկա փուլը նախատեսվում է անցկացնել երկիուն ընթացակարգով՝ բանակցություններ քաղաքական համաձայնագրի նախագծի շուրջ եւ կարգավորման առանցքային հարցերի քննարկում: ՆՏ

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ռուբեն Միրզախանյան. «Ընտրություններում ՀՌԱԿ-ի միակ վստահելի դաշնակիցը ժողովուրդն է»

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության ատենապետ, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, Ազգային ժողովի առաջիկա ընտրությունների կուսակցության ցուցակը (համամասնական) գլխավորող Ռուբեն Միրզախանյանը 36 տարեկան է եւ Հայաստանի քաղաքական կյանքում իր հաստատուն եւ ինքնատիպ տեղն է գրավում: Նրա հետ մեր թղթակցի ունեցած երկար հարցազրույցից, որի առավել կարեւոր մասերը՝ ստորեւ:

– ՀՌԱԿ 4-րդ պատգամավորական ժողովը, նախորդների հետ համեմատած, անցավ սահուն ու առանց բուռն բանավեճերի, ընդդիմություն չնկատվեց: Ինչո՞վ եք դա բացատրում:

– Նման ընթացքը վկայում է, որ Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունն այժմ է զարգացման նոր որակական փուլ: Սահուն ընթացքը ամենեւին չի նշանակում, որ բազմակարծությունը կուսակցության մեջ բացակայում է: Ի դեպ, այդ մասին վկայում էին մի շարք պատգամավորների ելույթները, որոնք հաճախ կարծիքների մեջ հակասում էին իրար: Սակայն նկատված այդ ներքին միասնությունը մենք չենք ելել արհեստականորեն: Ինքը կուսակցությունն աճել է թե քանակական, թե որակական զգալի աճ եւ համագումարում հանդես բերված կեցվածքը կարող եմ գնահատել որպես ՀՌԱԿ-ի զարգացման անհրաժեշտ աստիճան Ազգային ժողովի ընտրությունների նախաշեմին:

– ՀՌԱԿ 4-րդ պատգամավորական ժողովը ընտրեց նոր Հանրապետական վարչություն, ինչո՞վ է նա տարբերվում նախորդներից:

– Վարչության 15 անդամներից 9-ը եղել են նախկին կազմում, 6-ը նոր մարդիկ են, երեք փոխանդամներ էլ առաջին անգամ են մաս կազմում կուսակցության ղեկավար մարմնում, այսինքն մի կողմից որակական փոփոխություն է տեղի ունեցել ՀՎ կազմում, մյուս կողմից պահպանվել է անհրաժեշտ ժառանգայնությունը: Առաջին անգամ վարչության կազմում ընդգրկվել են կուսակցականներ, որոնք ներկայացնում են Հայաստանի շրջանները: Այդ փաստը խոսում է այն մասին, որ կուսակցության ազդեցության աշխարհագրությունն ընդլայնվել է: Խոսս անել է ՀՌԱԿ ՀՎ կրթական եւ ներկայացուցչական մակարդակը: Վարչության անդամներից 3-ը պրոֆեսորներ են, 6-ը գիտությունների թեկնածու:

– Մամուլում հաճախ են լինում հրապարակումներ, որոնցում առաջ է քաշվում այն միտքը, թե Հայաստանում քաղաքական կուսակցությունները դեռեւս հասարակական-սոցիալական հիմք չունեն, մասնավորապես ավանդական կուսակցությունները, ի՞նչ կասեիք այդ մասին, մասնավորեցնելով ՀՌԱԿ-ի պարագան:

– Նման կարծիքը ոչ միայն անհիմն է, այլ նաեւ քաղաքագիտական առումով անգրագետ: Ինչքանով որ այսօր զարգացած են քաղաքական կուսակցությունները, նույն զարգացման աստիճանն ունեն պետական մյուս կառույցները, լրատվությունը (պաշտոնական եւ ոչ պաշտոնական), կրթական համակարգը եւ այլն: Սակայն Հայաստանի համար կա մի առանձնահատկություն՝ դասական կուսակցությունների առկայությունը: Ի տարբերություն ռուսաստանյան իրականության, որտեղ ավանդական կուսակցությունները ռուսական սփյուռքի պայմաններում մահացան, հայ դասական կուսակցությունները ոչ միայն պահպանվեցին՝ կարեւոր դեր կատարելով սփյուռքի ազգային կյանքում, այլեւ վերահաստատվելով Հայաստանում, հնարավորություն ստեղծեցին ավանդական գաղափարախոսության զարգացման համար իրենց համար միակ իրական քաղաքական դաշտ հանդիսացող Հայաստանում: Այդ առումով դասական կուսակցությունները անշուշտ, որպես քաղաքական եւ գաղափարախոսական ձեւավորման միավորումներ, լուրջ առավելություններ ունեն պատմություն չունեցող քաղաքական միությունների նկատմամբ, որոնք առ այսօր, անկախ քաղաքական համակարգում իրենց զբաղեցրած դիրքից (իշխող, թե ընդդիմադիր) գտնվում են գաղափարախոսական որոնումների մեջ:

Իհարկե, յուրաքանչյուր կուսակցություն պետք է ունենա իր սոցիալական հիմքը, մարդկանց որոշակի շրջանակներ, որոնք իրենց կենսամակարդակով, մասնագիտական գործունեությամբ ու կրթությամբ առավել գայթուն ձեւով համապատասխանում են այս կամ այն կուսակցությանը: Սակայն սոցիալական հիմք ունենալու խնդիրը մեզանում հաճախ դիտարկվում է նախկին պատկերացումներով: Ըստ որի յուրաքանչյուր կուսակցություն պետք է հենվի ինչ-որ դասակարգի վրա եւ արտահայտի միայն այդ դասակարգի շահերը:

Տես # էջ 3

■ *Հունիսի 13-ին Հայաստանի փոխվարչապետ Վիգեն Չիտեչյանը Մոսկվայում հանդիպում է ունեցել Ռուսաստանի ատոմային էներգիայի նախարար Վիկտոր Միխայլովի հետ: Քննարկվել են հայկական ատոմակայանի երկրորդ բլոկի վերագործարկմանն առնչվող հարցեր:* ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Սերբերը բաց են թողնում վերջին պատանդներին

ՍԱՐԱԵՎՈ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, BBC: Բոսնիայի սերբերի ղեկավար Ռադովան Կարաջիչը հայտարարեց, թե ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի վերջին պատանդները ազատ կարձակվեն այսօր եւ դրանով իսկ «վերջ կգտնի անհասկացողությունը մեր եւ նրանց միջեւ»: Նա փորձեց բացատրել, որ սերբերն ստիպված են ինքնապաշտպանությունից մղված նման ծայրահեղ քայլերի դիմել եւ հույս հայտնեց, որ այն չի կրկնվի այլեւս: Անկախ աղբյուրներ հայտնեցին, որ այսօր միայն 32 խաղաղապահներ են ազատ արձակվել: Նրանց տեղափոխող ավտոբուսը ցտեսնվել է դեպի Սերբիա ուղղվելիս: Մյուս կողմից, արագ միջամտության ֆրանսիական ուժերի 200 հոգանոց մի վաշտ այսօր ավիակիրներից ցամաք դուրս եկավ Խորվաթիա:

Իրանը փակելու է Ռուշդիի հարցը

ԲՈՆՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, WSJ: Գերմանիայում Իրանի դեսպանը հայտարարեց, թե իր երկիրը պատրաստ է փակել գրող Սալման Ռուշդիի կապակցությամբ Եվրոպայի հետ ունեցած կոնֆլիկտը: Նա չբացատրեց, թե Թեհրանն արդյոք պատրաստվո՞ւմ է չեղյալ հայտարարել «Սատանայական հերթվածների» հեղինակի դեմ կայացրած մահավճիռը եւ կամ չխաչակերել խալաններին նրա հավելհարդարը տեսնելու գործում, ինչպես հանձնարարված էր հանգուցյալ այաթոլլահ Խոմեյնիի կողմից:

Հոգեւոր առաջնորդները ստորագրեցին «Մոսկովյան հայտարարությունը»

Հունիսի 13-ին Մոսկվայի Ալյաս-Դանիլովյան վանքում կայացավ եռակողմ հանդիպում Մոսկվայի եւ Համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսիյ 2-րդի, Ծայրագույն պատրիարք Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի եւ Ադրբեջանի շեյխ ուլ իսլամ Ալլահ-շյուքյուր Փաշազադեի միջեւ: Ներկաներն մեկ ռուբլի յուրույթ հարգեցին կաթողիկոս Վազգեն Ա-ի հիշատակը: Հանդիպման արդյունքում երեք հոգեւոր առաջնորդները ստորագրեցին «Մոսկովյան հայտարարությունը»: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Հայաստանը նախանշել է ժողովրդավարության ուղուց

Հայտարարում է Քլինթոնի խորհրդականը

Երեկ ունենալով մայիսի 28-ին նվիրված մի հանդիսությանը Լոս Անջելեսում, նախագահ Բիլ Քլինթոնի ավագ խորհրդական Ջորջ Ստեֆանոպուլոսը վարչակազմի լուրջ անհանգստությունն է արտահայտել վերջին վեց ամիսները «դեպի ժողովրդավարության տանող ուղուց Հայաստանի նահանջի» կապակցությամբ, հաղորդում է Ամերիկայի Հայ ազգային կոմիտեն: «ՀՅ Դաշնակցության արգելումը, մեկ տասնյակից ավելի թերթերի փակումը, անկախ քաղաքական ձայների ճնշումը եւ կասկածելի բռնատային պայմանները, այս ամենը բարձրացնում են այն հարցը, թե որքանո՞վ է Հայաստանի կառավարությունը նվիրված ժողովրդավարությանը եւ մարդու իրավունքներին», բացատրել է Ստեֆանոպուլոսը, որ ավելի քան 500 ամերիկահայերի հունիսի 9-ին Հարավային Կալիֆոռնիայում ունեցած իր ելույթում: «Մենք կարծում ենք, որ ՀՅԴ-ն պետք է վերականգնվի եւ մենք կշարունակենք պարզաբանել դա հայկական իշխանություններին: Մեր հարաբերությունները հայկական ներկա եւ հաջորդող կառավարությունների հետ մեծ մասամբ պայմանավորված կլինեն նրա ժողովրդավարության սկզբունքների եւ մարդու իրավունքների հանդեպ ունեցած վերաբերմունքով», շարունակել է Ստեֆանոպուլոսը: Այնուհետեւ նա շեշտել է հայկական սփյուռքի կարեւոր դերը այդ զարգացող երկրին ներգրավելու հանդիսանալու եւ Հայաստանում ժողովրդավարության ձեւավորմանն օժանդակելու գործում: ՆՏ

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Գիտությունների ակադեմիան պահանջում է պաշտոնազրկել Աշոտ Բլեյանին

1995 թ. մայիսի 23-ին եւ 30-ին տեղի ունեցավ Հայաստանի Հանրապետության Գիտությունների ազգային ակադեմիայի եւ Երեւանի պետական համալսարանի հայագիտական կենտրոնների աշխատողների համատեղ նիստ, որին մասնակցում էին նաեւ հանրապետության Գերագույն խորհրդի կրթության եւ գիտության, լեզվի եւ մշակույթի հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Ռ. Ղազարյանը եւ լուսավորության փոխնախարար Ա. Սահակյանը:

Համատեղ նիստում քննարկվեց լուսավորության նախարարության կողմից պարտադիր համակարգի դասագրքերի ծրագրերը եւ բողոք վեց ներկայացնող հայտարարություն, ու ստորագրել են ՀՀ ԳԱԱ պատմական գիտությունների պրոֆեսորներ, լեզվի գիտական խորհրդի նախագահ Գ. Սարգսյանը, ՀՀ ԳԱԱ բանասիրության եւ արվեստագիտության պրոբլեմային գիտական խորհրդի նախագահ Է. Ջրբաշյանը, ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի տնօրեն Հ. Ավետիսյանը, ՀՀ ԳԱԱ լեզվի ինստիտուտի տնօրեն Գ. Ջահուկյանը, ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրեն Հ. Հովհաննիսյանը, ՀՀ ԳԱԱ գրականության ինստիտուտի փոխտնօրեն Վ. Կիրակոսյանը, ՀՀ ԳԱԱ արվեստի ինստիտուտի տնօրեն Լ. Հախվերդյանը, Երեւանի պետական համալսարանի պատմության ֆակուլտետի դեկան Բ. Հարությունյանը եւ Երեւանի պետհամալսարանի հայկական բանասիրական ֆակուլտետի դեկան Գ. Անանյանը:

Տես # էջ 6

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔ

Նաեւ բարոյական օրենքներ են հարկավոր

Սահմանադրությունը պետության հիմնական օրենքն է եւ գրվում է ոչ մեկ սերնդի համար: Սերունդներն, անշուշտ, կարող են ուղղումներ մտցնել նրանում, բայց ոչ փոխել նրա ազգային բարոյական նորմերը, քանզի սահմանադրությունը վարչարարական օրենքներից բացի, առաջին հերթին ազգի բարոյական օրենքների ժողովածուն է:

Հանրապետության նախագահն անցած տարվա իր ելույթներից մեկում խոսելով Հայաստանի ընդունելիք նոր սահմանադրության մասին, իմիջիայլոց ասաց նաեւ, որ կան պետություններ (օրինակ՝ Իսրայելը), որոնք չունեն սահմանադրություն, բայց կառավարվում են ոչ վատ, քան ունեցողները: Այդ հարցում նախագահը բացարձակ ճշմարտություն էր ասում, որովհետեւ նա գերազանց գիտեր, թե իսրայելցու համար ինչ են նշանակում Թալմուդը կամ Թորան (Հնգամատյանը): Իսրայելցու համար Թալմուդը սահմանադրությունից բացի, բարոյական ուժի եւ ավանդապահության սնունդն է, իր ցեղաբանական տեսակի փարոսը եւ հոգեւոր նորմերի ավետարանը: Նրանով է հրեան դարեր շարունակ պատմության քառուղիներում փրկվել ձուլվելու վտանգից, նրանով մարմնավորել իր ազգային իդեալները: Նրանով ռաբբիները լիազորված են խրախուսել եւ պատժել համայնքի անդամներին: Բազմահատորանոց Թալմուդի վերջին հատորները հասու չեն ամենքին, եւ շարքային հրեան երանի է տալիս ընթերցելու, ասենք 42-րդը:

Իսկ ինչ է երանի տալիս ընթերցելու Հայաստանի Հանրապետության շարքային քաղաքացին, որն է մեր բարոյական օրենքների ժողովածուն, որը կներառեր մեր նախնիների ավանդած ներազգային վարքականոնները եւ ուղեցույց կդառնար գալիք սերունդների համար: Այս հարցին, թերեւս, չի կարող պատասխանել անգամ հայկական երբեմնի «սահմանադրությունների հայր» Վլադիմիր Նազարյանը, որը խորհրդարանական ընտրությունների ժամանակ փորձում էր դրվատել Հայաստանի նոր սահմանադրության նախագծի եւ ֆրանսիական սահմանադրության փոխառնչությունները (ինչպիսի՜ առաջադիմություն):

Մինչդեռ իրականում հարցն այն չէ, թե նոր սահմանադրությունը լավն է կամ վատը, այլ այն, որ երբեւէ անխուսափելիորեն կհայտնվի գալիք սերունդներից մեկն ու մեկը, որը բարոյական օրենսդրության բացակայության պատճառով կխիզախի հայտարարել նախորդ իշխանությունների հաստատած հիմնական օրենքը չեղյալ հայտարարելու իր կամքի մասին, քանզի դրա կազմմանն ինքը մասնակից չի եղել: Սրանում, անտարակույս, ենթագիտակցորեն համոզված է նաեւ Հայաստանի Հանրապետության շարքային քաղաքացին, որին մոտ ժամանակներս վիճակված է խորհրդանշական կերպով «այո» կամ «ոչ» ասել մեր չարչրկված նոր սահմանադրությանը:

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Ընդդիմությունը միավորվելու փորձ կանի

Ռաֆայել Ղազարյանը քննադատում է մեծամասնական էլիտային

Այսօր, ընդդիմադիր 10 կուսակցություններ համատեղ կազմակերպված մամուլի ասուլիսում հանդես կգան նախընտրական արշավում համակարգված գործողություններ իրականացնելու մասին հայտարարությամբ: Այս մասին երեկ տեղեկացրեց ԳԻԱՐՔՄ-ի խորհրդի նախագահ Աղասի Արշակյանը, նշելով, որ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի եւ օկրուգային հանձնաժողովների կողմից ընդդիմության դեմ ձեռնարկված միջոցառումները ստիպում են ընդդիմությանը համապատասխան միջոցներ ձեռնարկել:

Աղասի Արշակյանը հայտնեց, թե ըստ իրենց տեղեկությունների ընդդիմության մոտ 600 ներկայացուցիչներ զրկվել են պատգամավորական թեկնածու գրանցվելու իրավունքից: Ընդ որում, նրա ասելով, իբր ներկայացված անվավեր ճանաչված կամ կեղծ ստորագրությունները չեն բացատրվում եւ փաստարկվում: Նա կրկին հիշեցրեց, թե ԳԻԱՐՔՄ-ից 11 ներկայացված ազդեցիկ թեկնածուներ, այդ թվում Աշոտ Մանուչարյանը, Հրաչ Հակոբյանը, Արա Մարջիկյանը, Վահագն Եղիազարյանը եւ Յուրա Նախշքարյանը, չեն գրանցվել համապատասխանաբար այն ընտրատարածքներում, որտեղ իրենց թեկնածությունն են առաջադրել նաեւ Բաբկեն Արարքցյանը, Էդուարդ Եգորյանը, Արա Սահակյանը, Աշոտ Նավասարդյանը եւ Ագաս Արշակյանը: Մինչդեռ, ըստ Աղասի Արշակյանի, իրենք առնվազն 8 մանդատ էին նախատեսում ստանալ մեծամասնական ընտրակարգի արդյունքում: Ընդ որում այն ընտրատարածքներում, որտեղ ԳԻԱՐՔՄ-ի առավել համեստ ներկայացուցիչներ են գրանցվել որեւէ խնդիր չի առաջացել նրանց գրանցման հարցում:

Ասուլիսի մյուս մասնակիցը ԳԻԱՐՔՄ-ի համանախագահ Ռաֆայել Ղազարյանը հայտարարեց, թե ինքը առաջադրվել է միայն համամասնական ցուցակով, ԳԻԱՐՔՄ-ի կողմից, եւ նշեց, որ ինքն անհանգստանում է, թե արդյոք Ազգային ժողովը կարո՞ղ է դառնալ իշխանությունների կցորդը, ինչպիսին այն դարձել էր վերջին երեք տարիների ընթացքում: Նա մտահոգություն հայտնեց նաեւ Սահմանադրության ընդունման հարցում ստեղծված իրավիճակի առթիվ: «Այս սահմանադրությունը պարունակում է մի քանի վտանգավոր կետ», ասաց նա, եւ 2-3 օրվա մեր քննարկումը խորհրդարանում պետք է որ հուզեր գոնե իմ գործընկեր մեծամասնականներին, որոնք հերթով լուսանկարներով, ելույթ են ունենում «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթում, որ վտանգ կա, որ անհանդուրժության տեղ կա: «Ցավում եմ, որ մեր մեծամասնականների էլիտան, որին չեմ ցանկանում վիրավորել, իրեն պահեց ճիշտ այնպես, ինչպես 1937 թվականին, համընդհանուր խանդավառությամբ ցուցակներից մինչեւ ակադեմիկոս այս կամ այն «ժողովրդի թշնամուն» գնդակահարելու կապակցությամբ», ասաց Ռաֆայել Ղազարյանը: Նրա ասելով, նշանակում է, որ մենք կամ չենք հարգում մեր ժողովրդին, կամ ինքներս մեզ:

Ռաֆայել Ղազարյանը նշեց նաեւ, որ ինքը զարմանում է, թե ինչու ՀՀ նախագահը վախենում է խորհրդարան-նախագահ հավասարակշռությունից: Նրա ասելով, դա կբարձրացներ գոնե մեր պետության հեղինակությունը, որովհետեւ այդքան չմեղադրվեինք նույնիսկ մարդու իրավունքների խախտման մեջ: Ռաֆայել Ղազարյանը անդրադառնալով միտումնավոր խախտումներին, հետապնդումներին, նշեց, թե հույս եւ վստահություն չունի, որ ընտրությունները կանցկացվեն մաքուր ձեւով:

Նա կոչ արեց իր նախկին գործընկերոջը եւ իշխող կուսակցությանը հոգալ իրենց եւ մեր ապագայի, ուշքի գալ: «Այս ձեւերը Բուտիրյան բանտում, որ նստել ենք նրանցից շատերի հետ, կոչվում էր բեսպրեդել»:

Աղասի Արշակյանն իր հերթին ավելացրեց, որ երբ ընդդիմությունը միավորվեր ապրիլի 27-ից առաջ, օկրուգային հանձնաժողովներում նման ջախջախիչ պարտություն չէր կրի: Համարելով, որ սա միավորման վերջին հնարավորությունն է՝ համաձայնություն կկայանա:

Իսկ Ռաֆայել Ղազարյանը նշեց, թե ինքը հիացած չէ ընդդիմության վերջին փուլի գործողությամբ, որովհետեւ այդ համատեղ աշխատանքին խանգարեցին ներանձնական եւ կուսակցական ամբիցիաները:

Այդ իմաստով, նա քննադատելի չհամարեց իշխանությունների գործելակերպը, որոնք իրենց շուրջն են միավորել այլ կուսակցությունների: «Եվ մեղքն է ընդդիմության, որ կառավարությունը կարողացավ կազմակերպվել, իսկ ընդդիմությունը չկարողացավ տարրական համաձայնության գալ եւ գոնե չխանգարել իրար առանձին ընտրություններում», ասաց նա:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Ուղեկցորդուհիներն այսօր երրորդ հացադուլ հայտարարեցին

«Զվարթնոց» օդանավակայանի ուղեկցորդուհիները, որոնց չվերթերից զրկելու նախապատմությանն անդրադարձել ենք ծանոթացնելու «Ազգի» նախորդ համարներում, այսօր ժամը 11-ից Ազատության հրապարակում կնստեն հացադուլի: Պայքարի այդ ծայրահեղ միջոցին դիմելու դրդապատճառը նրանք բացատրեցին նրանով, որ բարձրագույն իշխանության 11 ատյաններին դիմելով ոչ ոքից պատասխան չստացան: Բողոքագրում ներկայացվել է 2 կետ. աշխատատեղում վերականգնել ուղեկցորդներից 2-ին՝ Ամալյա Շիրոյանին ու Անժելա Աղաջանովային, եւ չեղյալ հայտարարել հունիսի 15-ին Շահեն Պետրոսյանի կողմից նախատեսված ատեստացիան: Ի դեպ, Մոսկվայից տեղեկացրել են, որ քաղաքացիական ավիացիայի կանոնադրությամբ ատեստացիա չի նախատեսվում, 2 տարին մեկ վերապատրաստում են անցնում, որին նրանք մասնակցել են: Տեղեկացրին նաեւ, որ կադրերի բաժնից իրենց փոխադրել են ծառայողական բաժին, բայց դեռեւս թույլ չեն տալիս մասնակցել թռիչքի:

Նախորդ շաբաթ նրանց պահանջագիրն ընդունել է ՀՀ նախագահի աշխատակազմի աշխատակիցներից մեկը եւ խոստացել մի քանի օր հետո պատասխանել: Երեկ նախագահի նստավայրի առջեւ նստացույց անելիս աշխատակազմի անդամներից պրն. Տեր-Աբրահամյանը խոստացել է պատասխանել, սակայն 5 ժամ նստելուց հետո նրանք հեռացել են անպատասխան:

• Հացադուլի մասին ուղեկցորդուհիները նախապես տեղեկացրել էին Կարմիր խաչի եւ Կարմիր մահիկի միջազգային ֆեդերացիայի հայաստանյան մասնաճյուղին:

Ս. Պ.

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Սկսվեց բաժնետոմսերի բաց բաժանորդագրման երկրորդ փուլը

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍԻ, ՍՆԱՐՔ: Սկսվեց Հայաստանում սեփականաշնորհվող ձեռնարկությունների բաժնետոմսերի բաց բաժանորդագրման երկրորդ փուլը: Այս փուլում բաց բաժանորդագրման են ներկայացված 11 ձեռնարկության բաժնետոմսեր: Դրանց թվում են Վարդենիսի կարի ֆաբրիկան, Երեւանի ռեթինոտեխնիկական իրերի գործարանը, Արմավիրի հաստոցաշինական գործարանը եւ այլն: Ինչպես Սնարքին հայտնեցին Պետունեցվածքի հաշվառման եւ սեփականաշնորհման վարչությունում, այսօրվա դրությամբ ստորագրված բաժնետոմսերի ընդհանուր թիվը կազմում է 585, որի կեսից ավելին ընկնում է Վարդենիսի կարի ֆաբրիկային (255) եւ Երեւանի ռեթինոտեխնիկական իրերի գործարանին (132):

Երեւանում անցկացվեց միջազգային սեմինար մամուլի հարցերով

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Այստեղ միջազգային սեմինար անցկացվեց «Զանգվածային լրատվության միջոցները եւ ընտրությունները» թեմայով: Մեծ Բրիտանիայի, Բելառուսի եւ Ուկրաինայի մամուլի ներկայացուցիչները հայ գործընկերների հետ տարբեր երկրների ընտրարշավների լուսաբանման փորձի փոխանակում կատարեցին եւ քննարկեցին հայկական լրագրության խնդիրները: Սեմինարում քննարկվեց նաեւ Հայաստանի անկախ լրագրողների ընկերակցություն ստեղծելու գաղափարը: Այն կազմակերպվել էր Զանգվածային լրատվության միջոցների եվրոպական ինստիտուտի կողմից (Գերմանիա), Հայաստանում զանգվածային լրատվության միջոցներով խորհրդարանային ընտրությունների լուսաբանման վերահսկման նախագծի շրջանակներում: Նախագիծն իրականացվում է TACIS ծրագրի պատվերով:

Կենսազանգ՝ օրգանական թափոններից

Էներգիայի ստացման հնարավոր տարբերակ է հեռացող կեղտաջրերի մաքրումից անջատված օրգանական նստվածքի մշակումը: Տիղմի մշակումը զուգորդվում է կենսազանգի ստացմամբ: Արտասահմանյան զարգացած երկրներում օրգանական նստվածքի մշակման գործընթացն իրականացվում է փոքրածավալ կառուցվածքներում, իսկ ստացված կենսազանգը օգտագործվում է կենցաղային կարիքների համար: Հայաստանում ներկայումս գործում են կոյուղու կեղտաջրերի մաքրման 18 կայաններ, որոնք ապահովում են հանրապետության մի շարք բնակավայրերից հեռացող կեղտաջրերի մաքրումը: «Հայքնակկոմունտ» հանրապետական միավորման ենթակայությամբ գործող կոյուղու մաքրման կայաններում օրական առաջանում է ավելի քան երեք հազար խորանարդ մետր տիղմ: Ըստ նախնական հաշվարկների, նշված կայաններում տարեկան հնարավոր է ստանալ 1,7 միլիոն խմ կենսազանգ: Յուրաքանչյուր խմ կենսազանգի ստացման ինքնարժեքը, կապիտալ ներդրումների 60 միլիոն դրամի եւ տարեկան շահագործման ծախսերի վեց միլիոն դրամի դեպքում կկազմի մոտ 9 դրամ: Հաշվի առնելով հանրապետության տնտեսական ծանր վիճակը, առաջարկվում է գործընթացն իրականացնել փուլերով: Այսինքն, գործող կոյուղու մաքրման կայաններից մեկում (օրինակ, Էջմիածնի կամ Ալավերդու) ուսումնասիրել աշխատանքը եւ ստացված արդյունքների հիման վրա ներկայացնել առաջարկություն: Այս փուլի աշխատանքների համար պահանջվում է ութ միլիոն դրամ: Այս աշխատանքների իրականացմամբ զբաղվում են «Հայկոմուննախագիծ» ինստիտուտը ջրմուղ-կոյուղու տնտեսության արտադրական վարչության հետ համատեղ: Կատարված աշխատանքները վկայում են կենսազանգի ստացման փոքր չափերի եւ հետ շահագործվող անընդհատ գործող սարքավորումների պատրաստման եւ լայնածավալ ներդրման իրական հնարավորությունները: Այս դեպքում, որպես հումք կարելի է օգտագործել նաեւ գոմաղբ եւ այլ օրգանական թափոններ:

ՍՏԵՓԱՆ [illegible]

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Մեղադրանքի պարզաբանումը իրենք ենք ստանձնում

«Ազգի» հունիսի 8-ի եւ 9-ի համարներում տեղ գտած «Անօրինականություններն ընտրատարածքներում շարունակվում են» հոդվածը, որը վերաբերում է թիվ 38 ընտրատարածքային հանձնաժողովի անդամներին, ինչպես նաեւ այդտեղ առաջադրված պատգամավորության թեկնածու Միքայել Արամյանին, վերջիններիս դժգոհություն է հարուցել: Քանի որ հոդվածագիրը պետական պաշտոնյա լինելու՝ չէր ցանկացել ստորագրել այն, ուստի «Ազգը» իր վրա վերցրեց «նյութը միակողմանիորեն մեկնաբանելու» մեղադրանքի պարզաբանումը: Հանձնաժողովի անդամներից մի քանիսի, այդ թվում նախագահ Աղվան Խլղաթյանի հետ զրույցից պարզվեց, որ նյութում շեշտվող «անօրինականությունները» իրենց հետ քիչ է առնչվում: «Հանրապետություն» միավորումը հանձնաժողովի կազմից ետ կանչելով իր անդամներին, փոխարենը նշանակել է իրենց, որն իսկապես անօրինական չէ այս դեպքում: Ինչ վերաբերում է Միքայել Արամյանին, որին նույնպես հանդիպեցինք տեղամասում, (հոդվածագիրը նրան մեղադրում է նիստը վարելու մեջ), ժխտեց իր մասնակցությունը նիստին: Հանձնաժողովի մի քանի անդամներ, որոնք «Հանրապետություն» միավորումն էին ներկայացնում, հայտնեցին, որ նա դահլիճ է մտել միայն ընդմիջման ժամանակ: Քանի որ վիճելի հարցի վերաբերյալ մեզ չհաջողվեց երկրորդ՝ ընդդիմադիր կողմի կարծիքը լսել, ձեռնպահ ենք մնում որեւէ դատողությունից, նաեւ կասկածի տակ չենք ուզում առնել Արամյանի յուրայինների կարծիքը:

Հայաստանի ջրամբարները վերանորոգվում են

Հանրապետության տարածքում 1,5 մլն խմ ջրատարողությամբ ջրամբարները կապիտալ վերանորոգման խիստ կարիք ունեն: Այս մասին հայտնեց ՀՀ արտակարգ իրավիճակների պետվարչության բնական աղետների բաժնի առաջատար մասնագետ Ալեքսեյ Թարվերդյանը: Համեմատաբար բարվոք վիճակում են միայն ՀՀ էներգետիկայի եւ վառելիքի նախարարության հսկողության տակ գտնվող ջրամբարները: Իսկ մնացածներում անհրաժեշտ է լուրջ վերականգնողական աշխատանքներ կատարել: Մի շարք ջրամբարներ չունեն նույնիսկ չափիչ հսկող եւ ազդանշանային սարքավորումներ: Ալավերդյանի շրջանի Կաղնուտ գյուղի ջրամբարում նկատվել են նաեւ վածքային երեւույթներ, ինչը սպառնում է քանդել ջրամբարի պատվարը: Համաշխարհային բանկը Աբովյանի, Ալավերդյանի Կաղնուտ, Անիի Սառնաղբյուր, Արփիկի Մանթաշ գյուղերի ջրամբարների վերանորոգման համար անշեղ տոկոսներով Հայաստանի Հանրապետությանն է տրամադրել 57 մլն դոլարի վարկ: Այդ ջրամբարներում արդեն սկսվել են վերականգնողական աշխատանքները: Ինչպես հայտնեց Թարվերդյանը, հույս կա, որ հայկական ատոմակայանի երկրորդ էներգաբլոկի վերագործարկումից հետո Համաշխարհային բանկը կֆինանսավորի նաեւ երեք ջրամբարի վերանորոգում:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴՈՒԼԱՆԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ոճը եւ տառատեսակները ԴԱՆԻԷԼ ՂԱԼԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh համակարգչային սարքերը «Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Սկիզբը էջ 1

Դա, ի դեպ, որպես կանոն հատուկ է համայնավար եւ սոցիալիստական կուսակցություններին: Ինչ վերաբերում է ՀՌԱԿ-ին, որպես հարուստ գույն պատմություն ունեցող եւ ՌԱԿ-ի անմիջական հետնորդ, միշտ ջանացել է լինել ամբողջ ժողովրդի կուսակցություն, քանի որ ռամկավար ազատական գաղափարախոսությունը հիմնված չէ դասակարգային պայքարի տեսության եւ մարդկանց տարբեր խմբերի սոցիալական հակադրության վրա:

– Իշխանությանը մոտ կանգնած ժամանակ ձեզ մեղադրում են, որ կուսակցության փաստաթղթերում, դուք առաջ եք քաշում սոցիալ-դե-

Ռուբեն Միրզախանյան. «Ընտրություններում ՀՌԱԿ-ի միակ վստահելի դաշնակիցը ժողովուրդն է»

մոկրատական հատուկ խնդիրներ:

– Ոչ, հենց հարցի էությունը կայանում է նրանում, որ ներկա վարչախումբը իր քաղաքական վարքագծով ոչ մի ընդհանրություն չունի ռամկավարության եւ ազատականության հետ: Ռամկավար ազատականները (դեմոկրատ-լիբերալները) դասական առումով աջ ուժերի քաղաքական սպեկտրում միշտ գտնվում են ձախ կեսում, այնպես ինչպես սոցիալ-դեմոկրատները ձախ կուսակցությունների սպեկտրում գտնվում են առավել աջ դիրքորոշման մեջ: Օրինակ Գերմանիայի առավել ազդեցիկ Ազատ լիբերալների կուսակցությունը: Պատահական չէ, որ այդ կազմակերպությունը միակն է, որ կոալիցիոն կառավարություն կազմեց Բրանդի սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության հետ, իսկ այժմ կոալիցիայի մեջ է Քրիստոնեա-դեմոկրատների միության հետ:

Մեզ մոտ Հայաստանում իրենց աջ հայտարարող ուժերը, որոնց ճնշող մեծամասնությունը գտնվում է գաղափարախոսական որոնումների շրջանում, աջ գաղափարախոսություններից ծանոթ են միայն, եւ բաղդում եմ ՌԱԿ-ի շնորհիվ, լիբերալ-դեմոկրատ գաղափարախոսության հետ: Իրականում աջ կուսակցությունների սպեկտրը շատ հարուստ է, պահպանողական, քրիստոնեա-ժողովրդական կուսակցություններ եւ այլն, այս ամենի մեջ լիբերալների համար, առավել հատկանշականը շուկայական բարեփոխումների հետ մեկտեղ ակտիվ սոցիալական քաղաքականության հետապնդումն է: Այսօր 14 երկրներում լիբերալ դեմոկրատները գտնվում են իշխանության գլուխ, շատ հաճախ նրանք այդ իշխանությունը ընտրություններում ժառանգում են որից աջ կուսակցություններից: Որպես կանոն շուկայական ռեֆորմների իրականացման արդյունավետության չափանիշը հանդիսանում է զուգահեռ ակտիվ սոցիալական քաղաքականությունը: Նույն դավանանքը, որպես աջ ազատական Ռամկավար ազատական կուսակցության որդեգրել է ՀՌԱԿ-ը: Մեզ համար շուկայական տնտեսության ստեղծման ճանապարհին տնտեսության ազատական վերափոխումների կենտրոնում մարդն է իր խնդիրներով, իր առօրյա կենցաղով, իր հոգսերով: Այդ պատճառով, ներկայացնելով հանրությանը ՀՀ Ազգային ժողովի իր պլատֆորմը, ՀՌԱԿ-ը որպես իրական ազատական եւ ռամկավարական կուսակցություն, ողջ գործունեության կարեւորագույն մասը կազմի պետության կողմից սոցիալական խնդիրների լուծումը, վերջինս դիտարկելով որպես իրական շուկայական հարաբերությունների հաստատման գրավական անհրաժեշտ քայլ:

– Վերջերս մեզանում շատ է խոսվում կենտրոնի ուժ համախմբության մասին: Խնդրում ենք սահմանել այն եւ որոշել ՀՌԱԿ-ի տեղը Հայաստանի քաղաքական համակարգում:

– Նախեւառաջ ցենտրիզմը (կենտրոնամետությունը) ոչ թե գաղափարախոսական կատեգորիա է, այլ քաղաքական վարքագծի դրսեւորում: ՀՌԱԿ-ը, ինչպես նշվեց, դասական առումով աջ կուսակցություն է, քաղաքական վարքագծի տեսակետից մենք հետեւողական ցենտրիստներ ենք: Նման վարքի քաղաքական ուժերի անհրաժեշտությունը Հայաստանում շատ մեծ է: Որպես քաղաքական վարքագիծ ցենտրիզմին խորթ են քաղաքական պայքարում ծայրահեղությունը, անհանդուրժողականությունը, բոլոր կարգի երեւույթների երանգավորումը երկու գույնով, քաղաքական սուբյեկտիվության կիրառումը, մի խոսքով քաղաքական պայքարի ձեւեր, որոնք կարող են հասցնել անգամ իսկ քաղաքացիական պատերազմի: Դժբախտաբար կիսաեղափոխական ալիքի վրա բարձրացած Հայաստանի քաղաքական իշխանությունները եւ նրանց թիմակիցը հանդիսացող արմատական ընդդիմությունը իրենց քաղաքական վարքագծով ծայրահեղականներ են: Քաղաքական նման խառնվածքի կողմնորդները չեն կարող ապահովել պետության համար հավասարակշռված ընթացք եւ ի վերջո բարգավաճում: Նրանք միշտ փնտրում են եւ անպայման գտնում ներքին թշնամիներ եւ իրենց ողջ քաղաքականությունը կառուցում անհանդուրժողականության վրա:

– Մեկ ամսից քիչ է մնացել ՀՀ Ազգային ժողովի ընտրություններին: Ինչպես եք տեսնում կուսակցության խորհրդարան մտնելու հնարավորությունները:

– Անկախ ընտրության արդյունքներից, գտնում եմ, որ ՀՌԱԿ-ը արդեն հաղթել է, քանի որ չի գնացել իր գաղափարախոսության եւ քաղաքական վարքագծին խորթ կոմպրոմիսների, որոնք թերեւս կարող էին հաստատագրված ապահովել որոշակի ներկայություն ի դեպ, հակաօրինական ձեւերի եւ խաբեության շնորհիվ: Ինչպես ասված է ՀՌԱԿ նախընտրական պլատֆորմում, ՀՌԱԿ-ը գնում է ընտրություններին դաշնակցած իր միակ վստահելի գործընկերոջ՝ ժողովրդի հետ: Եւ դրանում մեր ամենամեծ հաղթանակն է: Անկասկած, մենք կձգտենք հաղթահարել հայտնի տոկոսային պատնեշները: Լի եմ հույսով, որ դա կիրականանա:

– Պրն. Միրզախանյան, ինչպես եք գնահատում հեռուստատեսության եւ լրատվության մյուս միջոցների, պետական կառույցների դերը նախընտրական շրջանում:

– Հայտնի է, որ լրատվությունը, գլխավորապես հեռուստատեսությունը, բացառիկ դեր եւ նշանակություն ունեն ցանկացած ընտրությունների նախապատրաստման ընթացքում: Հայաստանի հեռուստատեսությունը, ինչպես հայտնի է, պետական է, եւ որպես այդպիսին պարտավոր է արտահայտել բոլոր պետական կուսակցությունների (ընդդիմադիր, թե իշխող) տեսակետները: Մինչդեռ, անվերջ ժողովրդի հաշվերով, հեռուստատեսությունը բացառապես արտահայտում է իշխող վերնախավի շահերը ՀՀ նախագահի գլխավորությամբ: Հայհոյելով եւ փորձելով վարկաբեկել մյուսներին, ընդ որում կոպտորեն խախտելով ՀՀ [illegible] եւ ՀՀ ընտրությունների մասին օրենքը: Դա վառ օրինակն է «Քաղաքական փամփուշտ» կոչվող հաղորդաշարը, որը վարում է ՀՀ հեռուստառադիոկոմիտեի վարչության պետի տեղակալ Վահրամ Մարտիրոսյանը:

Ես չեմ ուզում քննության առարկա դարձնել այդ հաղորդման վերլուծական եւ էսթետիկական կողմերը, բայց այն ամբողջովին համապատասխանում է հեղինակի ունակություններին եւ պատկերացումներին:

Հեռուստատեսությունը պարտավոր է նպաստել հայոց ինքնուրույն պետականության կայացմանը, իսկ դա այս պահին նշանակում է հնարավորին չափ մանրամասն ներկայացնել ՀՀ Ազգային ժողովի ընտրություններին մասնակցող կուսակցություններին, նրանց նախընտրական պլատֆորմներին եւ այլ հիմնարար փաստաթղթերին: Լինի դա «Հանրապետություն» միավորումը, ԱԻՄ-ը, ԱԺՄ-ն, թե ՀՌԱԿ-ը: Քանի որ պետական մտածողությունը պահանջում է, որ յուրաքանչյուր ընտրող քաղաքացի հնարավորություն ունենա ճանաչել եւ կատարել ընտրություն: Իսկ երբ դիտում էինք ֆորում հաղորդումը, որը նվիրված էր ընտրությունների լուսաբանման թեմային, արդա կարծիք ձեւավորվեց, որ լրատվության այդ կարեւորագույն միջոցի ՀՀՇ-ական ղեկավարությունը շահագրգռված է ոչ թե ներկայացնելու հանրությանը Հայաստանի քաղաքական ուժերին, այլ ամեն կերպ սահմանափակելու եւ լիմիտավորելու նրանց մուտքը հեռուստատեսություն: Եւ տարբեր տեսակի մարտիրոսյանների միջոցով զրպարտելու քաղաքական ուժերին:

Ինչ վերաբերում է պետական մյուս կառույցների մասնակցությանը նախընտրական արշավին, ապա ասել եմ եւ շարունակում եմ ասել անհանգստացնող ազդանշաններ: Հակաօրինական ակտիվության մեջ են գտնվում հանրապետության առողջապահության համակարգի ղեկավարությունը: Ինչպես հայտնի է, Երեւան քաղաքի երկու խոշոր հիվանդանոցների տնօրենները չբավարարվելով իրենց պատվավոր դիրքով «Հանրապետություն» բլոկում, իրենց թեկնածությունները դրել են այն ընտրատարածքներում, որտեղ տեղակայված են իրենց կողմից ղեկավարվող բժշկական հիմնարկները: Երբ բժշկական գործի այդ ականավոր կազմակերպիչները իրենց մեջ ուժ, եռանդ եւ հնարավորություն են տեսնում զբաղվելու նաեւ խորհրդարանական գործունեությամբ, մինչ բժշկի տարրական բարոյական պարտքը չէր պարտադրում, որ նրանք չփորձեին սահման իրենց բազմահազար հիվանդների եւ բուժանձնակազմի ձայները: Նրան ինչ կարելի է ասել ՀՀ տրանսպորտի նախարարության 711 հրամանի մասին, որով արգելվում է քաղաքական կուսակցությունների գովազդի տեղադրումը մետրոպոլիտենում: Ասվում է, որ առեւտրական կառուցվածքի հիմնարկների գովազդի տեղադրման մեջ պարոն Քոչինյանը («Հանրապետություն» բլոկից) ոչ մի վտանգ չի տեսնում, իսկ նախընտրական շրջանի քաղաքական գովազդների տեղադրումը գտնում է անընդունելի: Այս ամենը կարող է թվալ ոչ այնքան էական, համեմատության մեջ վերցնելով, թե ինչպես են պատրաստվում ընտրություններին բանակը, ոստիկանությունը եւ ուժային այլ կառույցները: Բայց կա՞ արդյոք մի ցոց հակակշռելու նման կարգի պաշտոնյաներին: Դա ժողովրդի ակտիվ մասնակցությունն է եւ ընտրության միջոցով իր կամքի արտահայտությունը՝ ապրելու բարեկեցիկ եւ ազատ կյանքով:

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Հանդիպում ուսուցիչների հետ

Հունիսի 12-ին Երեւանի թիվ 20 դպրոցում (նախկինում Ձերժինսկու անվան) կայացավ Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի եւ վարչության անդամ, ՀԹՍՄ խորհրդի նախագահ, կինոռեժիսոր Ֆրունզե Դովլաթյանի հանդիպումը կրթօջախի ուսուցչական կազմի հետ: Հանդիպումը, որն անցավ ջերմ ու սիրալիր մթնոլորտում, բացեց Ֆրունզե Դովլաթյանը, որի ելույթն ընդունվեց ծափահարություններով: Հայտնի արվեստագետն ասաց, որ վերջին ամիսներում իր ունեցած հանդիպումներն ու հարցազրույցները մի կողմից ուրախացնում ու մյուս կողմից էլ մտածելու առիթ են տալիս: Ամենաբարդ հարցն այժմ ընտրողն է, ասաց Դովլաթյանը, քանի որ ինքը տեսնում է, թե մարդիկ ինչ որ տեղ հավատը կորցրել են քաղաքական ուժերի եւ պոռոտախոս խոստումների նկատմամբ եւ հետեւաբար նրանք գտնվում են երկընտրանքի առջեւ՝ գնա՞լ ընտրությունների, թե ոչ: Որպես քաղաքացի, հասկանալով ժողովրդի հոգեկան վիճակը, պարոն Դովլաթյանն ասաց, որ այնուամենայնիվ կա պատասխանատվության զգացում եւ ինքը որպես քաղաքացի եւ որպես մտավորական գիտակցում է այդ պատասխանատվությունը: Նա շեշտեց, որ միասնաբար պետք է անել ամեն ինչ, որ ընտրությունները կայանան: Խոսելով իր կուսակցական պատկանելության մասին, Ֆրունզե Դովլաթյանն ասաց, որ ինքը երկար մտորումներից հետո ընտրել է Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունը, քանի որ համոզված է, որ այդ կուսակցությունը արմատական կուսակցություն չէ, այլ հավասարակշռված եւ հանգիստ քաղաքականությամբ պայքարում է օրենքի ու օրինականության ամրապնդման ու իրավական պետության ստեղծման համար: Որպես մտավորական եւ միաժամանակ ՀԹՍՄ-ի խորհրդի նախագահ, Ֆրունզե Դովլաթյանն ասաց, որ պատգամավոր ընտրվելու դեպքում իր ամբողջ եռանդը կներդնի մտավորականության սոցիալական խնդիրների լուծման, արվեստի ու գրականության վիճակի բարելավմանը: Կարեւորելով պետական հոգատարության դերը այդ բնագավառներում, Ֆրունզե Դովլաթյանն ասաց, որ շուկայական տնտեսության պայմաններում նույնպես մշակույթը պետք է վայելի պետության հովանավորությունը: Այդ է վկայում բազմաթիվ երկրների փորձը, որտեղ բազմաթիվ օրենքներ կան արվեստի ու գրականության զարգացմանը նպաստելու ուղղությամբ: «Չի կարելի այսպես թողնել մտավորականությանը, նա թթվածինի կարիք ունի», ասաց պարոն Դովլաթյանը:

Իր ելույթում նախ շնորհակալություն հայտնելով ընձեռված առիթի համար, Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանն իր մտահոգությունը կիսեց դպրոցի ուսուցչական կազմի հետ այն խնդիրների շուրջ, որոնք վերաբերում էին դպրոցական համակարգին: Հանդիպման մասնակից մանկավարժները բուռն հակազդեցություն ցույց տվեցին, երբ խոսք գնաց ՀՀ լուսավորության նախարարի պաշտոնակատար Աշոտ Բլեյանի նախաձեռնած բարեփոխումների եւ մանավանդ հայոց լեզվի «Ծուղրուղու» դասագրքերի մասին: Ռուբեն Միրզախանյանը խստագույնս քննադատելով այդ դասագրքերը հայտնեց, որ դրանց ողջեգրման դեպքում լրջորեն վտանգվում է մեր ապագա սերունդը:

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության ատենապետը մասնակիցներին մանրամասնորեն ներկայացրեց ՀՌԱԿ նախընտրական պլատֆորմի հիմնադրույթներից բխող կուսակցության մտադրությունները առաջիկա Ազգային ժողովում: «ՀՌԱԿ-ը շուկայական հարաբերությունների կողմնակիցն է, որից ավելի արդյունավետ ձեւ գոյություն չունի, որոնք սակայն աղավաղվում են Հայաստանում պարարտ հող ստեղծելով համայնավարական եւ սոցիալիստական գաղափարների վերագործարկման համար», ասաց Ռուբեն Միրզախանյանը: Նա եւս զարմանք հայտնեց այն տեղումներին, ըստ որի «շուկայական տնտեսության պարագայում պետությունը չպետք է իրականացնի ակտիվ սոցիալական քաղաքականություն: Ցանկացած ազատական տնտեսություն ունեցող պետության զարգացման չափանիշն այն է, թե այդ պետությունն ինչպիսի սոցիալական քաղաքականություն է վարում», հայտնեց ՀՌԱԿ ՀՎ ատենապետը: Ռուբեն Միրզախանյանն այն մտահոգությունը հայտնեց, որ ժողովուրդը կորցնում է իր ակտիվությունը եւ քաղաքական անտարբերություն է ցուցաբերում: Խոսելով իշխանություն-ընդդիմություն հարաբերությունների մասին, Ռուբեն Միրզախանյանը ուշադրություն հրավիրեց այն փաստին, որ այսօր որպես հայաստանյան ընդդիմություն ներկայանում են այն մարդիկ, որ դեռ երեկ համախոհներ էին իշխանությունների հետ: «Նրանք բարոյական իրավունք չունեն քննադատելու, որովհետեւ նույն թիմից են եւ նույնքան մեղավոր են ստեղծված իրավիճակի համար: Եւ արդյոք նրանք իրենց այդ վարքագծերով չե՞ն վարկաբեկում իրական ընդդիմության հասկացությունը», ասաց Ռ. Միրզախանյանը, ավելացնելով, որ ընդդիմադիր լինելով հանդերձ, ՀՌԱԿ-ը երբեք չի իջել եւ չի իջնի փողոց: Խոսելով ՀՌԱԿ-ի ծրագրերի մասին, Ռ. Միրզախանյանն ասաց, որ խորհրդարան մտնելու դեպքում կուսակցությունը կծավալի օրինաստեղծ գործունեություն եւ արդեն իսկ այժմվանից պատրաստ ունի մի շարք օրենքների նախագծեր, որոնք վերաբերում են տնտեսական քաղաքականության, սոցիալական ոլորտին, զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների շահերի պաշտպանության եւ փոքրամասնությունների իրավունքներին: «Մենք պայքարելու ենք օրենքների համար, որոնցից ավելի բարձր հասկացություն մեզ համար չկա», եզրափակեց Ռ. Միրզախանյանը:

Շնորհակալություն հայտնելով հանդիպման համար, դպրոցի ուսմասվար տկն. Ջեմմա Զալալյանը հաջողություն մաղթեց կուսակցության ներկայացուցիչներին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Անդրադարձ

Թե ինչպես նախագահին անարգեց ժողովրդին

Հունիսի 8-ին օպերային թատրոնի բեմում խաղացվեց մի ներկայացում, որ զարմանալիորեն պատշաճ ուշադրության չարժանացավ մեզանում: Խոսքը «Հանրապետություն» նախընտրական բլոկի ծրագրի ներկայացմանն է վերաբերում, որ լայնորեն տարփողվեց ռադիոյով ու հեռուստատեսությամբ: Արդեն այս փաստը վկայում է, որ մյուս քաղաքական ուժերը դրված են միանգամայն անհավասար դրության մեջ. նույնիսկ ամենամեծ ֆանտազյորը չի կարող երեւակայել, որ պետական հեռուստատեսությունն ու ռադիոն այդքան մեծ սիրալիրությամբ երբեւէ կտրամադրեն ընդդիմադիրներից որեւէ մեկին սեփական նախընտրական ծրագիրը հասարակական լայն լսարանին ներկայացնելու համար, երբ նույնիսկ վճարեն բավական պատկառելի գումարներ: Չեն տրամադրի, որովհետեւ արդեն իսկ նախատեսված է ընդամենը 30 րոպեանոց անվճար հաղորդաժամեր տրամադրել յուրաքանչյուր այլ հասարակական-քաղաքական կազմակերպության, մյուս 30-ական րոպե՝ վճարով: Ի հավելումն, երկուական ժամ տեւողությամբ երկու հեռուստատեսային «կլոր սեղան» էլ պետք է անցկացվի, որին Աստված գիտե, թե ի՞նչ սկզբունքով կամ ո՞ւմ քմահաճույքով մի-ջի հրավիրվեն բանավիճող կողմերը (եթե, իհարկե, որեւէ բանավեճ խակամես ասացվի էլ):

Միամիտ չլինենք: Մեր մեծ ու փոքր իշխանավորները դեռ շա՜տ կերեւան հեռուստաէկրաններին, ընդամենը հազիվ թե որեւէ սենք վճարելով (ուրիշներից կանաչ բյուջողամներ են դախանջում), եւ ամենատարբեր պատրվակներով կզբաղվեն նախընտրական քարոզչությամբ, սկսած պարոն Վահրամ Մարտիրոսյանի զոհիկածաշատ «քաղաքական փասիանսներից», «Լրաբեր» ծրագրի էրցանակներում ընդդիմադիրների հասցեին ժամերս մաղձ քամելուց, վերջացրած պետության բարձրաստիճան ղեկավարների ակնհայտ ելույթներով, որոնց հավանական շարքը բարեհաճեց բացել անձամբ երկրի նախագահ պրն. Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը նույն հունիսի 8-ին ի լուր ողջ ժողովրդի հաճոյախոսություններ շռայլելով սեփական կուսակցության ու նրա դաշնակիցների հասցեին եւ անթաքույց ու անսքող դրվատելով «Հանրապետություն» նախընտրական բլոկի «առարկայական» ծրագիրը:

Թե որքա՞ն «առարկայական» է այդ ծրագիրը, խոստանում եմ անդրադառնալ մեկ այլ հրապարակման մեջ, այստեղ բերեմ սոսկ մեկ նախադասություն. «Հանրապետություն» նախընտրական բլոկը համոզված է, որ «կրթության խնդիրների լուծումը պետության ամենայն հոգածության առարկան է հանդիսանալու. Լույս կբարձրացվի ուսուցչի եւ դոցենտի դերը հասարակության մեջ, կբարելավվեն ուսուցիչների սոցիալական պայմանները»: Եթե «առարկայականը» սա է, ապա թող ների հարցնել, թե ընդդիմադիրը ո՞րն է: Սրանից ի՞նչ հասկանալ [illegible] ... միջին 9-10 րդ դասարաններում մեր երեխաների ուսուցումը դարձնեն վճարովի, ինչպես համառորեն խոսում են ժողովրդի մեջ եւ ինչին ակնհայտորեն ձգտում է ներկայիս լուսավորության նախարարը, թե՞ պետք հավասար հնարավորություններ ապահովվեն բոլոր ցանկացողների համար գոնե ձրի միջնակարգ կրթություն ստանալու: Այդպիսի «առարկայական» դրույթներ շատ կան այդ նախընտրական ծրագրում, բայց այդ մասին, ինչպես խոստացա, հետո. այժմ անդրադառնամ ամենագլխավորին. ինչո՞ւ այս, օտար բառով ասած «պրեզենտացիային» մասնակցեց ու ընդարձակ ելույթ ունեցավ հանրապետության նախագահը: Մի՞թե անգամ ձգտում էր ցուցադրել իր ՀՀՇ-ական պատկանելությո՞ւնը: Հազիվ թե: Այժմ Հայաստանում այլեւս դրան ոչ ոք չի կասկածում, ոչ ոք այն պատրանքը չունի, որ նախագահը ոչ թե որեւէ քաղաքական ուժի, որեւէ սոցիալական խմբի ներկայացուցիչն ու ձայնավորողն է, այլ ողջ ժողովրդի, բոլոր սոցիալական շերտերի զավակն ու ղեկավարը: Ավա՜ղ, այդ պատրանքը ցրելու գործում հարգելի նախագահի վիթխարի ծառայությունները ունի եւ նրա գործունեության ամեն մի նոր օրը գալիս է հավաստելու այս տխուր իրողությունը: Դրա ամենափայլուն դրսեւորումներից մեկը խնդրո առարկա «պրեզենտացիայի» ժամանակ նրա արտասանած ճառն էր, որն սկզբից մինչեւ վերջ նպատակաուղղված էր մեկ խնդրի՝ ունկնդիրներին համոզել, թե որքա՜ն անցանկալի է իշխանության հնարավոր փոփոխությունը առաջիկա առնվազն հինգ տարիներին: Նրա կարծիքով, «երբ ժողովուրդը իշխանությունների նկատմամբ բնական սառնության հետեւանքով սխալ ընտրություն կատարի», ապա մեզանում անցանկալի ցնցումներն իրականություն կդառնան՝ նորից «ամեն ինչ տակն ու վրա կլինի», կվերածնվեն «շրջափակումների պայմանները» (որ հիմա վերացել են), «կվերսկսվի արցախյան պատերազմը» եւ այլն, եւ այլն:

Ենթատեքստն այն է, որ հայ ժողովուրդը պետք է ամենաքիչը եւս հինգ տարի հանդուրժի ներկա իշխանություններին, որոնք, ըստ նախագահի, «հանուն ազգի ու պետության» (եւ ոչ թե հանուն սեփական բարեկեցության ու մերձավորների բարգավաճման) լուծում են կարեւորագույն, միակ ազգային խնդիրը՝ պետության կայացման խնդիրը: «Փոխելով ներկայիս ղեկավարներին՝ մենք կարող ենք զրկվել ամենից», ընդգծեց նախագահը: Ահա այսպես, ոչ ավելի, ոչ պակաս. ներկայիս ղեկավարներին... չփոխել: Ահա՛ խնդիրը: Գերխնդիրը:

Հանուն դրա էլ նախագահն անարգում էր ժողովրդին՝ անվստահություն սերմանելով մյուս քաղաքական ուժերի նկատմամբ, ճգնելով համոզել, թե միմիայն ներկայիս ղեկավարներն են ի վիճակի «կայացնել պետությունը», միայն իրենք են ընդունակ շարունակելու այն բարեփոխումները, որոնք իրենք են սկսել:

Կուզենայի անել այսօրվա հարցադրում. ո՞վ ասաց, թե պետության կայացումը ներկա քաղաքական ղեկավարության մենաշնորհն է, որտե՞ղ է ապացույցը, թե մյուս բոլոր ուժերը այդ կայացումը... չեն ցանկանում, թե իշխանության փոփոխության դեպքում ուրիշներն ավելի լավ չեն իրականացնի հենց այն բարեփոխումները, որոնք ավարտին հասցնելու բարեհունչ պատճառաբանությամբ ներկա իշխանավորները կառչում են նվաճած աթոռներից:

Վերջապես, եթե ներկա իշխանավորների նպատակներն այդքան ազնիվ են եւ ամեն գնով իշխանությանը կառչած մնալու ձգտումները բխում են զուտ երկրում տեղի ունեցած տեղաշարժերը անշրջելի դարձնելու մտահոգությունից, ապա այդ ինչո՞ւ է, որ ժողովուրդը... «բնական սառնությամբ» է վերաբերվում իրենց, ինչպես խոստովանում է ինքը պարոն նախագահը, ընդամենը դարձյալ իրեն ներքին չսալով բացատրել, թե ինչո՞ւ է այդ սառնությունը... «բնական»: Ժողովրդին այդքան անհասկանալի՞ է, ի՞նչ է: Մի՞թե կարելի է այսպես վիրավորել... ժողովրդին, որի վստահությունը փորձում են կրկին նվաճել:

[illegible]

Բլեֆ

«Ավանգարդ» թերթի գլխավոր խմբագիրը, նկատի ունենալով իր թերթի հերթական համարի ուշանալը, խնդրել է մեր թերթում տեղ տալ հետեւյալ գրությանը, ինչը եւ անում ենք... ոչ այնքան հաճույքով: Խնդիրն այն է, որ բանսարկուների մի տեսակ կա, որին պատասխանելը, առավել եւս բացատրություն տալը, արժեզրկում է նրան եւ առիթ տալիս, որպեսզի իր տերերի մոտ էլ արժեք ստանա եւ պահանջի նորանոր վարձատրություններ՝ ի վերջո վերածվելու համար հասարակական խոլական չարիքի: Առավելագույնը այդպիսիներին կարելի է դատի տալ, նույնիսկ, երբ չես վստահում արդարադատությանը:

Այս հոդվածի անհրաժեշտությունն առաջացավ, երբ հունիսի 7-ին հայկական հեռուստատեսությամբ եթեր տրվեց հերթական «Քաղաքական փասիանսը»:

Խիստ վիճելի եւ անպատասխանատու եմ համարում անունս լսել խաղաքարտերով ծածկված էկրանից, որն ավելի շատ լասվեգասյան խաղատների անճաշակ, բայց թանկ վճարվող գովազդներ է հիշեցնում: Հեղինակը, երեւի, անկախ իր կամքից, պատկերավոր հուշում է, թե որքան ուղղակիորեն եւ անուղղակի մեր կյանքն այսօր կախված է բախտախաղից:

Այսօր իրենք են՝ ձեռքներին հաղթաթուղթ եւ կարող են խաղալ: Առաջին հաղթանակն այնքան մոտ է թվում, որ գլուխները պտտվում է հաջողությունից: Չմոռանանք այս: Խաղի կանոններն այդ են թելադրում: Իսկ եթե չորս խաղամարտերն էլ հաղթաթուղթ չե՞ն ... Ի՞նչ արած, կգնան բլեֆի ...

Պարոն հաղորդավարը, որը, չեմ կասկածում, գիտե, ճանաչում է ինձ, հրաշալի գիտի, թե ե՞րբ եւ ինչո՞վ եմ զբաղվել (հետաքրքիր է, թե այդ տարիներին ինչո՞վ էր ինքն զբաղված), հեռուստադիտողին ինձ ներկայացնելիս ավելի «խոցելի» բան չգտավ, քան կոմերիտական, կոմունիստական պիտակները վրաս փաթաթելը:

Մի՞թե այլ հարց է, թե ինքը հիմա ի՞նչ միջանցքներով է «երթեւեկում» «հարմար» պաշտոն եւ աթոռ «ձեռք գցելու» համար: Այո, նույն միջանցքներն են, նույն շենքերը, երբեմն անգամ, նույն այն տարիների պաշտոնյաները, որոնց ինքը «ընդունում էր», որովհետեւ խիստ հարգարժան մեկը, որը իրեն երաժշտություն է պատվիրում եւ հետեւում մինչեւ վերջին ակորդը հնչեցնելը, այդ նույն էկրանից նրանց մասին վերջերս արտահայտվեց մոտավորապես այսպես. «ժամանակ է անցել, փոխվել են մարդիկ, խնդիրները: Նույն երկրի քաղաքացի ենք, ի՞նչ է պատահել ...»:

Ես էլ եմ հարցնում, պարոն, «ի՞նչ է պատահել»: Ինչու՞ եք հեռու գնում. Ձեր պաշտոնակիցը հենց Ձեր կազմակերպությունում, անցել է ճիշտ եւ ճիշտ նույն միջանցքները, ինչու՞ նրա մասին չարտահայտվել:

Ավելին: Այդ պաշտոնակցին հարցրեք ո՞վ է Մնացական Չոհրաբյանը, հարցրեք ավագ եւ կրտսեր արվեստագետներին, արվեստի աշխարհի մարդկանցից իմացեք ինչո՞վ էր զբաղվում Մնացական Չոհրաբյանը կենտկոմում: Ի գիտություն Ձեզ, պարոն, հրապարակավ ստիպված եմ գոնե մեկ անգամ ասել, թե ի՞նչ էի անում Ձեր նշած «կոմսոմոլի կենտկոմում»՝ մեկ անգամ գոնե կյանքում անտեսելով «համեստություն» ասածը:

Նախ՝ քարոզում էի հայրենասիրություն, ազնվություն, մարդասիրություն, ուրիշի հոգսով ապրելու ցանկություն, կարողություն: Դրան գումարած՝ Երեւան քաղաքում երկու թատրոն էի կառուցում ընկերներիս հետ: Չե՞ք հավատում: Հարցրեք Կամերայինի՝ Արայիկի (այդպես ենք մինչեւ օրս անվանում ընկերներով) թատրոնից հենց Արա Երնջակյանին, «Փոքր» թատրոնից Հրաչ Ղազարյանին, մյուսներին: «Հայհամերգում» էստրադային արվեստի դպրոց էինք հիմնում: Հարցրեք հայտնի Ակսելից, Բակունցից՝ Կոկա ենք ասում նրան ընկերներով: Այսօր վա քոլեջի, որի տնօրենն է նա, նա խաշիդն էր այն: Երիտասարդ կատարողներին կանաչ ճանապարհ էինք հարթում Կոկայի «Սերդանսինով»: Չե՞ք հավատում, հարցրեք Նադեժդա Սարգսյանին, Էմմա Ծուզբաշյանին եւ այլոց: Ռոբերտ Ամիրխանյանին երգեր էինք պատվիրում եւ նրա օգնությամբ մեր երիտասարդ կատարողների վարպետությունը ցուցադրում մեծ, շատ մեծ ստուգատեսներում, դահլիճներում, արտասահմաններում:

Հա, էլի մի շենքի (ինչու՞ մի շենքի) հասարակական կարգով ճարտարապետական նախագծերն էինք կազմում, որ հետո ամերիկյան դեսպանատունը տեղավորվեր: Չմոռանամ, դա էր էդ անիծված կենտկոմը: Չե՞ք հավատում, հարցրեք ճարտարապետ Լեւոն Իգիթյանին: Եթե չեք պարի, զանգահարեք մի ժամանակ մշակույթի նախարարության կերպարվեստի բաժնի պետ Ալեքսանդր Գաբրիելյանին եւ հարցրեք, թե ինչպե՞ս էր Մնացական Չոհրաբյանն առաջիկա ցուցահանդեսներից երիտասարդների գործերը գնելու կոմիներ տալիս, ինչպե՞ս էր տարբեր նկարիչների (ոչ միության անդամ) համար պայմանագրեր եւ ավանսներ «տոկում», որպեսզի այդ նկարիչները կտավի եւ ներկերի, վրձնի դրամ ունենային: Այն ժամանակվա երիտասարդներն այսօր ճանաչված արվեստագետներ են, կհաստատեն: Հարցրեք Անատոլի Գրիգորյանին, Արմեն Սամվելյանին, Փարավոն Միրզոյանին, Սարո Սարուխանյանին, միության նախագահ, իմ լավ բարեկամ Պողոս Հայթայանին: Այն տարիներին, երբ Մոսկվայում բուլդոզերներով քանդում-վերացնում էին բացօթյա ցուցահանդեսները, Մարտիրոս Սարյանի հուշարձանի տարածքում Մնացական Չոհրաբյանը եւ իր ընկերները առանց հանձնաժողովների ու ժյուրիների ընտրման ցուցահանդեսներ էին բացում (ամեն տարի, նկատի ունեցեք): Փորձեիք այն տարիներին անել այդ: Եթե ասածս կասկած հարուցի, հարցրեք Հենրիկ Իգիթյանին: Հետաքրքրվեք, թե ինչպե՞ս է ծնվել, ոտքի կանգնել մանկական գեղագիտական կենտրոնը: Պիտի որ ճանաչեք: Այո, հենց այդ տարիներին Կենտկոմը մի մարդ էր ղեկավարում, որի հետ հնարավոր չէր չստեղծել: Հենց կասկածեք, Քոթանջյան Հայկին զանգահարեք: Այն էլ ասեմ, որ տարի չկար, որ մի քանի ինքնագործ խմբեր չմեկնեին արտասահման՝ ցուցադրելու մեր հայկական արվեստը ու չարժանանային ամենաբարձր պարգեւներին: Կհիշեք Սուրիկ Գյանջումյանին, Բորիս Գեւորգյանին, հայտնի Ռաֆիկյանին եւ շատ ուրիշների: Այո, Մնացական Չոհրաբյանը խիստ պարտավոր բան էր անում, երբ մոսկվաներում կարողանում էր ճանապարհ հարթել հայ արվեստի, հայ դպրոցի եւ երիտասարդի համար: Արխիվները նայեք, Ձեզ հետ աշխատող պաշտոնակցին հարցրեք՝ եղե՞լ է տարի, որ այն՝ հանձնված երկրի արվեստի բնագավառի, փառատոնի, ըստ նշանակության երրորդ պարգեւը չստանար հանրապետության որեւէ երիտասարդ ներկայացուցիչ: Ցանկացած արվեստագետի հարցրեք՝ ի՞նչ էին ստեղծագործող երիտասարդների դիլիջանյան խորհրդակցությունները, ու Դուք, ի վերջո, կհասկանաք, որ դա կազմակերպված ուժ էր, որ օրենքի սահմաններում ճանապարհ էր հարթում երիտասարդ արվեստագետի համար, տեղ նվաճում այս աշխարհում՝ միակ ցանկությամբ՝ դրսեւորվել բեմում, պաստառում, հրատարակվել, կառուցել ... Նաեւ գումարներ ձեռք բերել, որ կարողանայինք օգնել այդ նույն մարդկանց: Մի քանի տարի շնորհվել են երիտասարդական «Ամենամյա մրցանակներ» արվեստի բոլոր բնագավառներում: Կհիշե՞ք: Թե՞ արդեն մարդ չկա այս քաղաքում, որ հիշի վաղուց մոռացված «Ջազ ակում բի», Մալխասի, Չիկոյի, մյուսների մասին: Հիշի, որ ամիսը մեկ անգամ Կինոյի տունը հարյուրավոր մարդիկ էին պաշարում՝ դահլիճ ընկնելու համար: Դա էլ Կինոակումբն էր: Ո՞րը ասեմ:

Չէ՞ որ, պարոն հաղորդավար, բոլորս մի խոսքի ենք՝ անցյալից լավը, արժեքավորն ընդօրինակել, պահպանել, ինչպես եւ այսօր արվում է: Ու՞մ են էդ դեպքում հասցեագրված Ձեր պիտակները: Մի՞թե դրանք հանցանքներ են: Համոզված եմ, որ ոչ: Դրանք բեկանվել են պահով եւ իրականացվել, անտեսելով օրենքը:

Այո, Դուք, պարոն հաղորդավար, խախտել եք «Ազգային ժողովի պատգամավորների ընտրությունների մասին» օրենքը՝ օր առաջ, անգամ չգրանցված թեկնածուների հասցեին արտահայտվելով: Պատվեր եք կատարում, ոչինչ: Ձեր խղճի բանն է:

Անցնենք առաջ:

Կենտկոմի, կոմսոմոլի միջանցքներով եկա-հասա «Պիոներ կանչ»: Խմբագրեցի 6 տարի: Հետո՝ «Ավանգարդ»: 1987 թ. նոյեմբերից: Ասում եք «Ավանգարդը» շարժման տարիներին իրեն լավ դրսեւորեց: Շնորհակալ ենք: Բայց ո՞վ է Ձեզ այդ հեքիաթները պատմել, թե այդպես էր, որովհետեւ խմբագրի տեղակալն այլ մարդ էր: Ինձանից Դուք նման բան չէի՞ք սպասում: Ինչու՞: Գուցե ինչ որ պատճառի երդման արարողությա՞ն չեմ մասնակցել, չեմ ստացել ձեր օրհնանքը: Ձեր այդ միտքը կիսու՞մ է, արդյոք, նա՝ այն տարիների տեղակալը, ում անունից խոսում եք: Նա հրապարակավ կհաստատի՞ այն, ինչ Դուք եք ասում: Այնուամենայնիվ, նպատակը պարզ է. նսեմացնել այդ տարիներին խմբագրի դերը թերթում: Դուք տեղյա՞կ եք անցուդարձից: Կարծում եմ՝ Ձեզ պետք էր այդպես արտահայտվել, այդ պատվերը կատարել՝ կատարեցիք առանց իրավասության հետ հաշվի նստելու: Ձեր խղճի գործն է: Բայց մեկընդմիշտ նկատի առեք. խմբագրի ստորագրությունն այն համարների տակ է, որոնք Դուք նկատի ունեք: Այդ ստորագրությունը մինչեւ այսօր էլ կա, եւ Դուք լավ գիտեք, թե ինչ ծանր պայմաններ է հաղթահարում թերթը՝ յուրաքանչյուր համար լույս ընծայելիս:

Հարգելի, արդյո՞ք Ձեր նշած այն տարիների տեղակալն է կրել այն խիստ, խստագույն պատիժները, որ ազգային խոսքի մեր համարձակ դրսեւորումների համար էին տրվում: Ի՞նչ գիտեք «Ավանգարդից»: Շատ շուտ եք մոռանում, որ մի թերթ թե կար, այդ էր, որ ես էլ Ձեզ հետ, երբ նաեւ խմբագիրը չէի, կարդում էի: Կարճ հիշողությունը ներկա չունենալու նշան է, բարեկամս: Մաքրեք Ձեր հիշողությունը, տեսեք ինչե՞ր, ովքե՞ր կային, որ չպետք է մոռանալ:

Այդ հեքիաթներն այսօր պատմելու փոխարեն, լավ կլիներ ծանոթանայիք այն խնդրին, թե ինչու պետք է ժողովուրդը հիշեր իմ եւ պրն. Խ. Ստամբոլցյանի հեռուստաելույթը: Որովհետեւ, բարեկամս, նա էլ Ձեր նման պատրաստվում էր մեն-մենակ «դաս» տալ բոլոր այն թերթերին, որոնք ջուր չէին լցնում «Պրուդյան» ջրաղացին: Այդ հաղորդման սցենարը ես եմ «խմբագրել»՝ հայտնվելով ստուդիայում եւ պարտադրելով իմ մասնակցությունը: Պատկերացնում եմ, թե ի՞նչ կստացվեր Ձեր «Փասիանսից», եթե այս անգամ էլ հայտնվեի Ձեր կողքին՝ ի տես մեր ժողովրդի: Հավատացեք՝ անազնիվ բան է մեն-մենակ չունեցած ճշմարտությունները «կրակելը»՝ վախենալով պատասխան խոսքից: Եվ հիշեք ընդմիշտ. իմ վախն արդեն չափված է: Իմ անցյալից միայն անտեղյակները կարող են անմիտ բաներ հորինել՝ «խամ» ականջներ ակնկալելով: Լավ հիշեք, ձեռիցս խոստացել են թերթը փակել, պատժել, դատել, նսեմացնել, չի հաջողվել, որովհետեւ ճիշտ եմ եղել, ինչպես այսօր:

Հավատացեք՝ մեկ ուրիշի հեղինակությունը չի ավելանում, երբ զրպարտում եք մյուսին:

Հավատացեք՝ ես Ձեր կամ մյուսի համակրանքը շահելու խնդիր չունեմ. հորինեք ինչ ուզում եք, միայն այնպես մի արեք, որ ծիծաղելի լինի Ձեր արածը:

Յուրաքանչյուրս ապրում ենք մեր կյանքը, այնպես ապրենք, որ այսօր, եւ վաղը, ապագայում չափսոսանք հանուն վայրկենական կամ տեւական շահի կատարած սխալների համար:

Պարոն հաղորդավար, որքան էլ փորձված, բայց թղթախաղի շատ վարպետներ են տանուլ տվել ամեն ինչ: Գիտցեք, մի օր էլ երեւային այդ հաղթաթուղթը կլի Ձեզ: Ու էլ ոչ մի բլեֆ չի օգնի: Պարտերը շատ են: Ձեր «խաղընկերների» մեջ անցյալից եկող հարուստություններ ունեցողներ կան, որոնք եղել են, կան, կմնան: Ձեզ ոչինչ չի օգնի:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

Մամուլ

Վերոհիշյալ վերնագրի ներքո անդրադառնալով այդ կնճռոտ հարցին, լրագրող Ստիվ Լեվայնը «Ֆայնենշըլ թայմզ» թերթի հունիսի 7-ի համարում տպագրած իր բավական ծավալուն հոդվածում (մյուս հատվածներին անդրադարձել ենք մեր նախորդ համարում) նշում է, որ լեզուների և շախմատի հանդեպ հատուկ սեր տածող Հայաստանի նախագահի դիրքերն ամրապնդել բարձրագույն իշխանության ղեկին։ 1991 թվին ձայների մեծամասնությամբ նախագահ ընտրվելով, նա այսօր փաստորեն լուրջ մրցակիցներ պարզապես չունի։ Միակ մրցակիցը թերևս նախկին արտգործնախարար Րաֆֆի Հովհաննիսյանը կարող էր լինել, որը սակայն իր ամերիկյան քաղաքացիության պատճառով չի կարող մասնակցել հաջորդ տարվա ընտրություններին։ Անկախ մեղադրանքի ճիշտ թե սխալ լինելուց, կառավարության հակադարձելու այս քաղաքականությունն առաջ է բերել հավելյալ քննադատություններ իր հասցեին։ Դրան նպաստել է նաև բանտախցում տեղի ունեցած Արտավազդ Մանուկյանի մահը։ Բանտարկյալի փաստաբանը պնդում է, որ անվտանգության պաշտոնյաները մերժել են նրան անհրաժեշտ բժշկական

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼ

Կարծր քաղաքականություն սփյուռքահայ կազմակերպությունների նկատմամբ

Լևոն Տեր-Պետրոսյանն ընդհանուր առմամբ դրական տպավորություն է թողնում արտասահմանցի այցելուների վրա որպես կայուն և արևմտյան չափանիշներով լայն մտածողության տեր ղեկավար։ Սակայն քաղաքականության բնագավառում այս կամ այն ղեկավարի ստեղծած դրական կամ բացասական իմիջը հեշտությամբ կարելի է ստուգել, գրում է նա՝ ավելացնելով, որ երկրում սպասվող խորհրդարանական ընտրությունների նախաշեմին օտար դիվանագետներն այն կարծիքին են արտահայտել, որ նախագահի մոտ սկսել են հայտնվել խորհրդային շրջանին հատուկ երևույթներ։ Նրանք քննադատել են նախագահին առաջատար ընդդիմադիր կուսակցություններից մեկին կասեցնելու համար, որին նա դիտակել է «ահաբեկչական և ֆաշիստական մի կազմակերպություն»։ Արևմտյան դիվանագետներն իրենց խիստ մտահոգությունն են արտահայտել նաև այն առիթով, այնուհետև գրում է նա, որ կասեցմանը հետևել են ձերբակալումն ու բանտարկությունն այդ կուսակցության ավելի քան երկու տասնյակ անդամների, որոնցից մեկը մահացել է բանտախցում։ Մի քանի ընդդիմադիր թերթերի փակումը նույնպես չի վրիպել նրանց ուշադրությունից։ Նախագահին քննադատել են նաև կոմունիստական ոճին հատուկ այնպիսի կլասիկ քաղաքական մեխանիզմի ստեղծման համար, որով ապահովվում է ցանկալի արդյունքը հուլիսի 5-ի ընտրություններում։

«Այդ երևույթը ամբողջ աշխարհով մեկ տարածված է։ Ամենափոքր մարդն էլ իշխանության գլուխ անցնելով, ամեն գնով ցանկանում է կառչած մնալ դրանից», ասում է Երևանում գործող արևմտյան մի դիվանագետ։ Թվում է, թե [illegible] Տեր-Պետրոսյանը փորձում է իր և իր կուսակցության նախագահական ընտրությունների։

Փորձելով հասկանալ Հայաստանում կիրառվող նման կարծր քաղաքական միջոցառումները, որոշ դիտորդներ իրենց հույսերը հառում են տարածաշրջանում տիրող քաոսային վիճակին, որից նախագահն ինքն էլ է ականատես դարձել անկասկած։ Սակայն Տեր-Պետրոսյանն ըստ երևույթին ցանկանում է դեպի ընտրություններ գնալ էլ ավելի կայուն դիրքերով։ «Նրանք ձգտում են հասնել վստահ հաղթանակի», ասում է Երևանում աշխատող արևմտյան մի դիվանագետ։ «Տեր-Պետրոսյանն իր ճակատագիրը նույնացրել է իր ժողովրդի ճակատագրի հետ, համոզված լինելով, որ իր պաշտոնում մնալը ժողովրդի օգտին կլինի», ավելացնում է նա։

Անցյալ դեկտեմբերին էր, որ նա իր առաջին քայլերն արեց այդ ուղղությամբ՝ հակադրվելով ընդդիմադիր գլխավոր կուսակցություններից մեկին՝ Հայ հեղափոխական դաշնակցությանը։ Սփյուռքահայությանն իր երախտագիտությունը հայտնելով հանդերձ, Տեր-Պետրոսյանի կառավարությունը քննադատել է նրա կողմից Հայաստանի քաղաքականությանը միջամտելու ամեն մի փորձ։ Սակայն դաշնակցականների նկատմամբ ունեցած նրա հակակրանքը հասկանալի ընդգծված է թվում։

«Դաշնակցականներին թվում էր, որ Աստծո կողմից տրված իրավունքով իրենք պետք է իշխեն Հայաստանի վրա», ասում է նախագահի ավագ խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանը։ «Նրանց կարծիքով, ուրիշ ոչ ոք ի վիճակի չէր առաջնորդելու ազգին»։

Տեր-Պետրոսյանը հաստատել է այս միտքը պնդելով, որ դաշնակցականները հովանավորել են «Դրո» կոչված մի կառույց, որն զբաղվել է քաղաքական սպանություններով և թմրա-

խնամք ցուցաբերել։ Նա տառապել է արյունահոսությունից, գլխի և մեջքի ցավերից։ Տեր-Պետրոսյանը մերժել է որևէ կառավարական միջամտություն այդ հարցում։

Այս բոլորին զուգահեռ, խորհրդարանական ընտրությունների նախապատրաստական աշխատանքներն առաջ են ընթանում։ Այդ ընտրությունների ժամանակ պետք է կազմավորվի 190 հոգուց բաղկացած Ազգային ժողովը և հանրաքվեի միջոցով ընդունվի երկրի Սահմանադրությունը, որն ստեղծելու է ուժեղ նախագահական համակարգ։

Դիտորդներից շատերի կարծիքով, նոր խորհրդարանը շատ նման է լինելու ներկայիս գործող օրենսդիր մարմնին, որ հիմնականում կազմված է պետական գործարանների տնօրեններից և Տեր-Պետրոսյանի համախոհ տեղացի քաղաքագետներից։

Ըստ արևմտյան մեկնաբանների, նախագահն առնվազն կիսով չափ նախապատրաստել է հարցի նման լուծումը, կարգադրելով պրոկառավարական նախագահների նշանակումը տեղամասերից 129-ում։ Մի շարք նախկին խորհրդային հանրապետություններում, նման պաշտոնյաների դերն է հարկ եղած դեպքում քվեներն ուղղել ճիշտ նպատակին։

«Այստեղ քաղաքագետներն այն մտավորականներն են, որոնք քաղաքականությամբ սկսել են զբաղվել ընդամենը հինգ տարի առաջ և ակնկալվում էր, որ մոտեցումն այլ կլինի։ Սակայն ծնված լինելով խորհրդային համակարգում, նրանք այլ միջոց, այլ մոտեցում չգիտեն», ասում է Երևանում աշխատող արևմտյան քաղաքական մեկնաբանը, եզրափակելով իր հոդվածը գրում է Ստիվ Լեվայնը։

«Ֆայնենշըլ թայմզ»
7 հունիս 1995 թ.

ԱՍՈՒԼԻՍ

Գևորգ Ջահուկյան. Ես պայքարո՞վ պիտի ապացուցեմ, որ Հայաստանում հայոց լեզվի ուսումնասիրությունը կարևոր խնդիր է

Հունիսի 12-ին Հրաչյա Աճառյանի անվան հայոց լեզվի ինստիտուտում հրավիրված էր մամուլի ասուլիս գիտության կազմակերպման հարցերի և լեզվի ընդհանուր վիճակի շուրջ։ ԳԱԱ համակարգում իրականացվում են կրճատումներ։ Լեզվի ինստիտուտի 11 բաժիններից հաստատվել են միայն երեքը։ Ըստ ՀՀ նախագահի հրամանագրի, Գիտությունների ազգային ակադեմիան հայտարարվել է ինքնաֆինանսավորվող կազմակերպություն, բայց հարցերը լուծում է էկոնոմիկայի նախարարության գիտության բաժինը։ Կազմվել են փորձագիտական հանձնաժողովներ, հանրապետական փորձագիտական խորհուրդ, որոնք հավաքած ինֆորմացիան ներմուծում են համակարգիչներ, որոնք էլ ընտրություն են անում։ Լեզվի ինստիտուտի տնօրեն պարոն Ջահուկյանը կարծիք հայտնեց, որ համակարգիչները եզրակացություն կարող են անել միայն ըստ տրված նյութերի, որը լիարժեք չի կարելի համարել, քանի որ դրանց մեջ չի ներմուծված յուրաքանչյուր ճյուղի արժեքի մասին ինֆորմացիա։

Որ գիտության համակարգը ուռճացած է, որ կրճատումների կարիք կա, ընդունելի է։ Սակայն՝ առաջին, դա որպես ինքնաֆինանսավորվող մարմին, գիտությունների ակադեմիայի գործը պետք է լինի, և հետևաբար՝ ինչու՞ ՀՀ նախագահի հրամանագիրը չի իրագործվում, ինչո՞ւ է ևս մեկ ավելորդ բյուրոկրատական մարմին ստեղծվել։ Երկրորդ, բաժինների և անձնակազմի կրճատումները կարող են կատարվել ավելի խելացի ձևով։ Մասնագիտացումն այսօր այնպիսի չափեր է ընդունել, որ ներքին խնդիրները դրսի մարդիկ մեխանիկական ձևով միայն կարող են լուծել։ Ավագներին մեղադրում են, որ նրանք փակել են ճանապարհը։ Սակայն իրականում պատկերն այն է, որ միջին սերունդը թողել է ասպարեզը կամ մեկնել, իսկ նորերը չեն գալիս։ Շուկայական հարաբերությունների պայմաններում նրանց ցերեկը ճրագով էլ չես գտնում։ Իր հերթին, հայոց լեզվի համար ասպիրանտուրայում այս տարի հատկացված է ընդամենը մեկ տեղ։ Գիտնականները մտահոգված էին, որ վերադաս մարմինները առաջ են քաշում միջակ մասնագետներին, քանի որ դա ձեռք է տալիս։ Իսկ էկոնոմիկայի նախարարության գիտության հարցերը կոորդինացնող գիտության բաժնի աշխատակիցը չի ճանաչում Գևորգ Ջահուկյանին («Էստեղ ո՞վ է Ջահուկյանը»)։ Ինչ վերաբերում է բաժինների ընտրությանը, ապա նախկինում էլ դրանք հանվում էին կամ փոխարինվում ուրիշ բաժիններով, երբ չէին արդարացնում իրենց։ Այսօր ևս ինստիտուտն ինքը հաջողությամբ կկատարի այդ խնդիրը։ Գիտնականները կարծիք հայտնեցին, որ անցման ծանր ժամանակաշրջանում նմանօրինակ քաղաքականություն վարել՝ բազմավաստակ գիտնականներին նետել փողոց՝ առանց նրանց սոցիալապես ապահովելու, հանցագործություն է։ Միշտ ասվում է՝ «Պետությունն աղքատ է», բայց մի՞թե այս պետությունը որևէ հարց պետք է հոգա։

Լեզվաբաններն անդրադարձան լեզվի ընդհանուր վիճակին։ Լեզվի որոշ ոլորտներում անհրաժեշտ է, բայց միայն խելացի միջամտությամբ։ Մեր լեզվի այժմյան վիճակը բնորոշվում է տարընթացությամբ և անկազմակերպվածությամբ։ Նախկինում տերմինաբանական կոմիտեն աշխատում էր ուղղագրության և կետադրության հստակություն պահպանել։ Լուծարված կոմիտեի փոխարեն ստեղծված լեզվի պետական վերահսկողության տեսչությունը բավարարել է կողք կողքի արևելահայ հին և նոր ուղղագրությունների և արևմտահայերենի գործածությունը։ Ստացվում է, որ ամեն թերթ ունի իր ուղղագրությունը, ամեն ոք փորձում է բառ ստեղծել։ «Եկել են ժամանակներ, երբ երեխաները չեն լսում ծնողներին, և ամեն մարդ ուզում է գիրք գրել», գրված է եգիպտական պապիրուսում։ Լեզուն չի կարող զարգանալ, եթե չլուծի այս խնդիրները։ Լեզվից չի կարելի հեղափոխություն պահանջել։ Հազիվ թե որևէ մեկը կարծիք հայտնի, որ եթե իշխանությունները փոխվում են, ապա լեզուն ևս փոխվում է։ Արևմտահայ և արևելահայ լեզուների միասնականացման մասին խոսելը վերացական բան է, որովհետև ամեն ինչ ընթացքի մեջ է ճշտվում։ Մինչև 1988 թ. մենք ճկուն և հարուստ լեզու ունեինք, որով կարելի էր ցանկացած միտք և գրություն արտահայտել, իսկ հիմա «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթը գրում է իր անվանումը՝ մեծատառ Ի-ի փոխարեն դնելով ւ ի (վյուն) խոշոր տարբերակը, կամ «համար» բառը արհեստականորեն փոխարինվում է «թիվ» բառով։ Երբ միասնական դարձած ուղղագրական համակարգը փլուզվում է, բառերի իմաստային դասակարգումը խախտվում է՝ լեզուն կորստյան է մատնվում։

Գիտնականները հուսով են, որ հմուտ և իրազեկ պետական այրերը կկարևորեն գիտության խնդիրները։

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Միացյալ ազգերի կազմակերպության Փախստականների գծով գերագույն հանձնակատարի (ՄԱՓԳՀ) երևանի գրասենյակը հայտարարում է մրցույթ ՄԱՓԳՀ-ի իրավաբանական հարցերով պատասխանատուի օգնականի պաշտոնը զբաղեցնելու համար։ Թեկնածուները պետք է իրավաբանական կրթություն ունենան (իրավաբանի դիպլոմ), ազատորեն տիրապետեն հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն լեզուներին, ինչպես նաև համակարգչի վրա աշխատելու հմտություն ունենան։

Բոլոր հարցերով դիմել ՄԱՓԳՀ-ի երևանի գրասենյակին հետևյալ հասցեով. Երևան, Պռոշյան 2, «Հրազդան» հյուրանոց, 2-րդ հարկ։
Հեռ. 53-09-45, 53-76-43։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

Մինսկի արտադրության «Պրոտոն» հեռախոսային ապարատներ, որոնք ունեն հետևյալ ֆունկցիոնալ հնարավորությունները.

կորոշեն և կհուշեն ձեզ զանգահարողի հեռախոսահամարը, ինչպես նաև կհիշեն ձեզ նախկինում զանգահարած 67 հեռախոսահամարները և կվերարտադրեն դրանք դիսփլեյի վրա։ Կատարում են նաև մի շարք այլ ֆունկցիաներ։ *Արժեքը՝ 90 ամերիկյան դոլլար։*

Ժամացույց-զարթուցիչ (խոսող), *արժեքը՝ 15 ամերիկյան դոլլար։*

Պակիստանի TABANI ֆիրմայի արտադրության կանացի և տղամարդու խալաթներ (բաղնիքի), *արժեքը՝ 30 ամերիկյան դոլլար*, ինչպես նաև նույն ֆիրմայի արտադրության անկողնու բարձրորակ կոմպլեկտներ, *արժեքը՝ 30 ամերիկյան դոլլար։*

Վճարումը դրամով՝ ըստ համապատասխան կուրսի։
Հեռ. 63-76-45, 63-02-40

Ճշմարտությունը վերլուծողն ընթերցողն է

Մարդկության պատմության մեջ ոչինչ այնքան հարաբերական և միևնույն ժամանակ արժեզրկված չի եղել, որքան ազատության գաղափարը։ Աշխարհի բոլոր հեղափոխությունները սկսվել են ազատության կոչերով և վերջացել ազատության պատրանքի անէացումով։ «Խոսքի ազատության» երկրում «Ամերիկայի ձայնը» ամբողջ աշխարհով մեկ կարող է ազատության և մարդու իրավունքների պաշտպանություն քարոզել, սակայն միևնույն ժամանակ հովանավորել նաև նրանց, ովքեր բռնանում են ազատության վրա։ Այդ ձայնակայանը կարող է արտոնել իր լրագրողներին ազատության մասին խոսել այնքան, որքան որ դա թելադրում է «Ազատության մայրցամաքին»։

Աշխարհում ոչինչ այնքան [illegible], որքան մամուլը, քանի որ երբեք չի կարող զերծ լինել [illegible]։

Աշխարհում կան հակադիր ուղղվածության թերթեր, որոնք, որքան էլ զարմանալի է, ֆինանսավորվում են նույն սեփականատերերի կողմից։ Կան թերթեր, որոնք շաբաթվա վեց օրը նույնպիսի ջանասիրությամբ ճառում են բացարձակ ճշմարտությունների մասին (օրինակ՝ երկինքը կապույտ է), սակայն 7-րդ օրը ընթերցողին հրամցնում են մի երկու [illegible] սենսացիոն սուտ, ինչը նա արդեն մարսում է դյուրությամբ։ Կան թերթեր էլ, որոնք մամուլի ազատության պատրանք ստեղծելու նպատակով, իրենց էջերում մտած փնովում են իշխանություններին, բայց նրանց լրագրողներն ամենևին էլ ազատ չեն, որովհետև գտնվում են ընդդիմադիր հոդվածներ գրելու պատվերի ներքո։

Այսօր Հայաստանում այն թյուր կարծիքն է ստեղծվել, որ ազատ մամուլն այն է, որ կարող է անսանձ կերպով քննադատել իշխանություններին և իշխանավորներին, իսկ ոչ ազատ մամուլը, ընդհակառակը, ջանասիրաբար կարող է պաշտպանել իշխանություններին և պախարակել ընդդիմությանը։ Երկու դեպքում էլ տուժում է լրագրողը, որը պետք է միակողմանիորեն արտահայտի երկու կողմերից մեկի շահերը։

Մինչդեռ ազատ մամուլն իրականում այն է, որը ճշմարտությունը վերլուծելու փոխարեն, դրա հնարավորությունը տալիս է իրեն ընթերցողին և իր էջերում միևնույն երևույթը պախարակող հոդվածների կողքին հավասարաչափ տպագրում է նաև այդ նույն երևույթը դրվատող հոդվածներ, անշուշտ, եթե դրանք արժանի են։ Միայն այդ դեպքում է այն զերծ խմբակային կրքեր բորբոքելու փտած ճակատագրից և կծառայի հասարակության զարգացման առաջընթացին։ Հակառակ դեպքում, քանի դեռ լրագրողի խոսքն անկախ չէ [illegible], հանրապետական մամուլը դեռ երկար կտատանվի քաղաքական, հասարակական, տնտեսական այս կամ այն հովանավորի տարերային ալիքների վրա։

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Սկիզբը էջ 1

Հայաստանը գտնվում է անկախ պետության կերտման եւ ամրապնդման անցումային շրջանում: Բարեփոխումներ եւ վերակառուցումներ են կենսագործվում հայ ժողովրդի տնտեսական, քաղաքական եւ հոգեւոր կյանքի բնագավառներում: Չնայած խորհրդային ժամանակաշրջանում ձեռք բերած մեծ հաջողություններին, բարեփոխումների ռոռեակի կարիք ունի նաեւ ՀՀ հանրակրթության համակարգը: Անկասկած է, որ ՀՀ դպրոցական բարեփոխված կրթական համակարգը պետք է լինի վերդասակարգային, վերկուսակցական, կանգնած գիտության եւ մանկավարժության համաշխարհային նվաճումների արդի մակարդակի վրա: Դպրոցական կրթական համակարգը այդպիսին է աշխարհի բոլոր առաջավոր ժողովրդավարական երկրներում:

Ծանոթանալով ՀՀ լուսավորության նախարարության հանրակրթության համար անփոխարինելի նշանակություն ունեցող բազմաթիվ երկերի մասին: Ըստ լուսավորության նախարարության դրույթների ազգային դպրոցից հանվում է մայրենի լեզվի վերաբերյալ ճանաչողական, գործնական, կանոնակարգիչ գիտելիքների ուսուցումը:

Հայագիտական առարկաների վաղուց ի վեր ճնշող մաս կազմող դասագրքերի զգալի մասը նախարարության կողմից փոխարինվում է «Մխիթար Սեբաստացի» կրթահամալիրի ստեղծած «դասագիրք-տետրակներով»: Դրանք ոչ միայն չեն ճանաչվել ՀԳԱԱ-ի որեւէ հայագիտական ինստիտուտում, Երեւանի պետական համալսարանի ու մանկավարժական ինստիտուտի համապատասխան ամբիոններում եւ ուսուցչական կոլեկտիվներում ու արժանացել հավանության, այլեւ փորձաքննություն չեն անցել գոնե մի քանի դպրոցներում: Նման մոտեցումը հակագիտական է եւ հակամանկավարժա- ղես եղել է խորհրդային իշխանության տարիներին:

1995-1996 թթ. դպրոցներում օգտագործվող մեթոդական ձեռնարկների ցանկում նախարարությունը հանձնարարում է Լեոյի «Թուրքահայ հեղափոխության գաղափարաբանությունը» աշխատությունը: Մի աշխատություն, որի հակագիտական, արատավոր դրույթները մերժված են հայ պատմագիտության կողմից:

Եւ վերջապես առավել քան մտահոգիչ է այն իրողությունը, որ դպրոցական համակարգի «բարեփոխման» այս ինքնահնար ծրագիրը, առանց նախնական փորձաքննության ու փորձարկման, առանց ծանր ու թեթեւ անելու, հավանության է արժանացել ՀՀ կառավարության կողմից:

Թե ի՞նչ է անձամբ մտածել եւ ինչո՞վ է առաջնորդվել նախարարի տեղակալ Աշոտ Բլեյանը, հանդես գալով նման ուղենիշներով,

Գիտությունների ակադեմիան պահանջում է պաշտոնազրկել Աշոտ Բլեյանին

Եւ բեկանել լուսավորության նախարարության «Ուղենիշները»

...բական բարեփոխման ուղենիշներին, որոնք հաստատվել են Հայաստանի կառավարության կողմից 1995 թ. հունվարի 26-ի նիստում, ինչպես նաեւ մյուս փաստաթղթերին, նիստի մասնակիցները հանգում են այն եզրակացության, որ լուսավորության նախարարի տեղակալ Աշոտ Բլեյանի բարեփոխումների ծրագիրը իրականացվելու դեպքում կարող է ծանր հետեւանքներ ունենալ հանրակրթական դպրոցի հետագա զարգացման վրա: Նշված փաստաթղթով արմատապես փոխվում են մասնավորապես դպրոցական համակարգում հայագիտական առարկաների դասավանդման բարի ավանդները եւ, որ կարեւորն է, ազգային բովանդակությունը: Դպրոցական համակարգի առաջարկված մոտեցումները լուրջ վտանգ են ներկայացնում աշակերտների հայեցի դաստիարակության համար, իսկ որոշ դեպքերում, որն էլ ցավալի է արձանագրել, հանգեցնելու են երեխաներին պատմական հիշողությունից զրկելուն: Այդ առումով մասնավորապես տարակուսանք է առաջացնում հայոց ցեղասպանության նկատմամբ նախարարի տեղակալ Աշոտ Բլեյանի ունեցած դիրքորոշումը:

Ուղենիշների համաձայն եռաստիճան դպրոցի առաջին փուլում հայ ժողովրդի պատմությունն ընդհանրապես բացակայում է, իսկ երկրորդ փուլում այն դասավանդվելու է որպես ֆիզիկական եւ մշակութային հարթանակների պարզունակ պատմություն: Դպրոցականը կարող է պարտադիր համարվող ութամյա դպրոցն ավարտել եւ կյանք մտնել բնավ պատկերացում չունենալով հայ ժողովրդի ամբողջական ճշմարտացի պատմության մասին: Ոչ պակաս փորձություն է ենթարկվում նաեւ հայ գրականությունը: Հայ պատանիներն ու աղջիկները կարող են դպրոցն ավարտել, գաղափար չունենալով հայ դասական գրողների համազգային նշանակ փայլող եւ աճող սերնդի առողջ դաստիարակու-կան: Փոփոխությունների ամեն մի միրահարի պետք է հայտնի լինի, որ հանրակրթական դպրոցը փորձադաշտ չէ:

Հանրապետության հետագա բնականոն զարգացման վրա ծանր հետեւանքներ կունենա դպրոցական համակարգի բեկումը մասամբ վճարովի դառնալը: Հայտնի է, որ հանրապետության բնակչության զգալի մասը անվճարունակ է, ուստի կրթությունը կդառնա որոշ ունեւոր խավերի մենաշնորհը: Նախարարության կողմից առաջարկված լուծումը ոչ միայն նահանջ է մեր նախորդ ձեռքբերումներից, հետընթաց քայլ, այլեւ հակասության մեջ է մտնում մեր երկրի հիմնական օրենքի՝ նոր Սահմանադրության նախագծի հետ:

Խոր զարմանք եւ միաժամանակ տագնապ է հարուցում բնական գիտությունների (ֆիզիկա, քիմիա, կենսաբանություն) պարտադիր դասաժամերի կտրուկ կրճատումը եւ միայն վճարունակ խավի երեխաների համար դրանց ամբողջական վճարովի ուսուցումը: Պակաս վտանգավոր չէ օտար լեզուների ուսուցումը հիմնականում վճարովի դարձնելու միտումը: Երբ այս ամենը մուտք գործի դպրոց, ապա մենք մոտ ապագայում կարձանագրենք լոկ դրա տխուր հետեւանքները:

Հայաստանի նորանկախ հանրապետությունում հանրակրթական դպրոցի բարեփոխումների եւ վերակառուցումների նշված քաղաքականությունը իր բնույթով զարմանալիորեն շատ է հիշեցնում բոլշեւիկյան կայսրությունում 20-ական թվականներին իրականացվող վերակառուցումներին, որոնցից կյանքի պարտադրված անհրաժեշտությամբ կոմունիստները ստիպված էին հրաժարվել շատ չանցած:

Ազգային դպրոցում աշակերտը պետք է ստանա համակողմանի եւ լիարժեք կրթություն եւ ոչ թե զրկվի այս կամ այն կուսակցության գաղափարախոսության դերում, ինչ-թողնում ենք նրա խղճին, սակայն կամա թե ակամա կարելի է հանգել այն մտքին, որ այդ համապարփակ ծրագրի համաձայն հայագիտական առարկաները հարմարեցված են նրա «Նոր ուղի» կազմակերպության գաղափարախոսությանը, որը, ինչպես կյանքը հավաստեց, մերժվեց ժողովրդի կողմից: Այդ աշխարհընկալման հիման վրա ուսումնական գործընթացից, շրջանառությունից կամ հրատարակությունից հանվել եւ հանվում են որոշ դասագրքեր, կասկածի տակ են դրվում հայոց պատմության դասագրքերը, որոնք սովորեցնում են հայ ժողովրդի ճշմարտացի պատմությունը, որն իհարկե բնավ չի համընկնում պատմության բլեյանական ինքնահնար մեկնաբանությանը:

Ասվածի լույսով խորին զարմանք ու վրդովմունք է հարուցում «Նոր ուղի» հասարակական քաղաքական կազմակերպության ղեկավար Ա. Բլեյանին ՀՀ լուսավորության նախարարի տեղակալ նշանակելը, որը դպրոցական կրթական համակարգի բարեփոխումների եւ վերակառուցումների հիմքում դրել է իր կազմակերպության թոս էության հակազգային գաղափարախոսության դրույթները:

Ելնելով վերը նշվածից միացյալ նիստը պահանջում է.

1. Աշոտ Բլեյանի ՀՀ լուսավորության նախարարի տեղակալի պաշտոնում հետագա գտնվելը համարել աննպատակահարմար եւ խնդրել հանրապետության նախագահին եւ կառավարության նախագահին շտապ լուծել նոր նախարար նշանակելու խնդիրը:
2. Լուսավորության նախարարության «ՀՀ հանրակրթության բարեփոխման ուղենիշները» բեկանել:
3. ՀՀ գիտության եւ ուսումնական հիմնարկների բարձր որակավորում ունեցող մասնագետներից կազմել հանձնաժողով դպրոցական բարեփոխումների նոր ծրագիր կազմելու համար:

Թամարա Հովհաննիսյանի «Թեքեյանի սիրերգությունը» բեքեյանագիտության հարստացնող եւս մեկ աղբյուր

Թամարա Հովհաննիսյանը 1975-ին ավարտել է Երեւանի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետը: 8 տարի է, ինչ ապրում է Լոս Անջելեսում, դասավանդում է Մոնրեյի մի քաղաքային հարաբերությունների ինստիտուտում: Թամարան հայոց լեզվի արագացված ուսուցման դասագրքերի համահեղինակ է: Սփյուռքում նրա կազմակերպած բազմաթիվ գիտական կոնֆերանսներից արժանի է հիշել Լա Վերնի համալսարանում 3 տարի առաջ Խորենացու 1500-ամյակի առիթով կազմակերպվածը: Վերջերս մեր բերքը բեքեյանական շաբաթի միջոցառումները լուսաբանող հոդվածներում հիշատակել է տիկին Հովհաննիսյանի մասնակցությունը, մասնավորապես Գրողների տանը հրավիրված գիտական նստաշրջանում նա էլ զեկուցումով հանդես եկավ: Օրերս Թամարա Հովհաննիսյանը «Վահան Թեքեյանի սիրերգությունը» թեմայով Մ. Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտում թեզ է պաշտպանել եւ ստացել բանասիրական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան: ՅՅ ԳԱԱ թղթակից անդամ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր Սերգեյ Սարինյանի բնութագրմամբ, Թամարա Հովհաննիսյանի թեզը որոշ իմաստով նորույթ է մեր գրականագիտության մեջ. սիրերգությունն այստեղ կյանքի փիլիսոփայություն է, տիեզերական կեցության ծեւ՝ ներծուլված մարդու կենսաբանական, հոգեզգացական արժեքներին: Հիշյալ գիտական թեզը Թեքեյանի պոեզիայի տողավորապատական վերլուծության ուսագրավ փորձ է, որը հիմք է տալիս Թամարա Հովհաննիսյանի ուսումնասիրությունը թեքեյանագիտության համար հետաքրքիր աղբյուր դիտել: Սերգեյ Սարինյանի խմբագրությամբ գիրքն առաջիկայում կհրատարակվի Երեւանում, եւ գիտնականները առաջարկով այն նախապես վում է գործածել որպես բուհական դասագիրք:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Եդվարդ Ազատյանի անգլերեն գրքի շնորհանդեսը Միչիգանում

«Եդվարդ Ազատյանի չափազանց զբաղված կյանքն իր ստեղծարար բնավորության մի մասնիկն է եւ շարժիչ ուժը: Նրա ներկա հատորը անդրադարձ կհասնի ընթերցող լայն հասարակության, որովհետեւ այն իր մեջ զուգորդում է քննադատական հետազոտությունն ու ժամանակաշրջանի խոր ըմբռնումը», այս խոսքերով է դոկտ. Հակոբ Խաչիկյանը դիմել ներկաներին մայիսի 12-ին Սաութֆիլդի (Միչիգան) Սուրբ Հովհաննես եկեղեցու մշակույթի կենտրոնում կայացած

Գործ Արտո Չաքմաքչյանի

Եդվանդ Ազատյանի «Դիմանկարներ եւ դիմարվեստներ» գրքի շնորհանդեսի ժամանակ: Գիրքը 19-20-րդ դարերի հայ բանաստեղծների, գրողների եւ դրամատուրգների մասին անգլերեն լեզվով գրված քննադատական ժողովածու է, որի նախաբանը գրել է կանադահայ հայտնի վիպասան դոկտ. Հակոբ Խաչիկյանը:

Երեկոյի բացումը Սուրբ Հովհաննես եկեղեցու հովիվ եւ հանդիսավար հայր Պարեւ Երիցյանը ներկայացրել է դոկտ. Խաչիկյանին եւ օրվա պատվավոր հյուր պրն. Ազատյանին: Հատվածներ են կարդացվել նրա գրքից, որից հետո Ազատյանի կյանքի կարեւորագույն դրվագները պատկերող վավերագրական մի ֆիլմ է ցուցադրվել: Այնուհետեւ ամբիոնին է մոտեցել գրքի հեղինակը՝ պրն. Ազատյանը: Նա շնորհակալություն է հայտնել երեկոյի կազմակերպողներին, ներկաներին եւ հատկապես պրն. Խաչիկյանին, որ իր բազմազբաղ վիճակում ժամանակ էր տրամադրել իր գրքի հրատարակման համար: Արա երախտագիտական խոսքեր է ուղղել տիար Ալեք Մանուկյանին, որն իրենց վերջին շրջանի համագործակցության տարիներին, այլ խորհուրդների թվում պատգամել է իրեն «կատարած աշխատանքի պտուղները կիսել ուրիշների հետ, բայց նրանց թողնել դրանք արժեւորելու պարտականությունը»:

«Մեզ հնարավորություն է տրված ընտրություն կատարել: Մենք կարող ենք մեր աշխարհը կամ դժոխքի վերածել, կամ ավելի գեղեցկացնել արվեստի եւ գրականության հետ շփվելով: Բնության մեկ մասնիկը լինելով, մենք պետք է փորձենք վանել դրանից այն ամենն, ինչ տգեղ է ու անմարդ», նշել է պարոն Ազատյանն իր կույրի վերջում: Հանդիսավոր երեկոն ավարտվել է հայր Պարեւ Երիցյանի օրհնանքի խոսքերով:

Ի դեպ, տեղեկացնենք, որ տեղում շնորհանդեսի մասին մի տեսաֆիլմ է նկարահանվել, որը ներկայացվել է ՀՀ հեռուստատեսություն, սակայն մերժվել է պատճառաբանությամբ, որ մինչեւ հուլիսի 5-ը չի կարող եթեր ափռվել ՌԱԿ-ի քարոզչությանը օգտագործ լինելու մտավախությամբ, այնինչ ամբողջ տեսաֆիլմը զուտ մշակութային բնույթի է:

Իսկ «Ազգի» ընթերցողները արդեն ծանոթ են, որ մայիսի 3-ին Երեւանում, Գրողների տանը, Վահան Թեքեյանի «Ձյունե Ճերմակ» հոբելյանական հրատարակության շնորհանդեսը լրացվեց մեկ ուրիշ անակնկալ շնորհանդեսով՝ Եդվանդ Ազատյանի «Գրական գեղարվեստական սեւեռումներ» հայերեն գրքի ներկայացմամբ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Երգիչ Գալուստ Էլմայանը դափնեկիր

Լիբանանահայ երգիչ Գալուստ (Վահե) Էլմայանը (այժմ ֆրանսաբնակ) մայիսի 14-ին արժանացել է Լեոպոլդ Բելան երաժշտության եւ թատերական արվեստի ընդհանուր մրցույթի երգի Ա մրցանակին, տեղեկացնում է Փարիզում լույս տեսնող «Յառաջը» իր վերջին համարներից մեկում: Լեոպոլդ Բելան մրցույթը հիմնվել է 1926-ին, Փարիզում:

Հունիսի 9-ին Պրահայում բացվեց «Ոսկե Գոլեմ» միջազգային կինոփառատոնը

Պրահայի կինոթատրոններում հունիսի 9-ին առաջին անգամ հանդիսավոր պայմաններում բացվեց «Ոսկե Գոլեմ» միջազգային կինոփառատոնը, որը հավակնում է ամենամյա դառնալու, հաղորդել է «Ազատություն» ռադիոկայանը հունիսի 10-ին: Լոս Անջելեսում լավագույն օտարերկրյա ֆիլմի Օսկար, իսկ Կաննում ժյուրիի հատուկ մրցանակ շահած ռուս-ֆրանսիական արտադրության «Արեւից այրվածները» ֆիլմի ցուցադրությամբ եւ հեղինակ ու գլխավոր դերակատար Նիկիտա Միխալկովի ելույթով է բացվել հիշյալ կինոփառատոնը: Մինչեւ հունիսի 17-ը աշխարհի 11 երկրների ավելի քան 120 կինոնկար կցուցադրվի փառատոնի շրջանակներում: «Ազատություն» ռադիոկայանի թղթակից Ռուզան Խաչատրյանի «Ազգին» տրամադրած նյութը մեր առաջիկա համարներից մեկում:

«Վահան Թեքեյան» ամենամյա մրցանակ սահմանելու մասին

Նպատակ ունենալով խրախուսել ազգային գեղարվեստական մշակույթի տարբեր ասպարեզներում ստեղծվող արժեքավոր երկեր, Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միությունը սահմանում է «Վահան Թեքեյան» ամենամյա մրցանակ:

Մրցանակի կարող են ներկայացվել 1994 թ. հրապարակված կամ կատարված գրական, հրապարակախոսական, երաժշտական, թատերական, կինոմատոգրաֆիական ստեղծագործություններ, կերպարվեստի գործեր եւ ճարտարապետական աշխատանքներ:

Մրցանակի հավակնող ստեղծագործությունները ներկայացվում են ըստ կան, հասարակական, մշակութային, ստեղծագործական կազմակերպությունների, հիմնարկների կողմից՝ Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության հասցեով:

Ստեղծագործությունների հետ ներկայացվում են դրանք մրցանակի արժանի համարող կազմակերպությունների որոշումները՝ մասնագիտական հիմնավորումով:

Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միությունը կազմում է մասնագիտական հանձնաժողովներ յուրաքանչյուր գեղարվեստական ժանրի գծով, որոնք ծանոթանում են ներկայացված գործերին, քննարկում եւ որոշում կայացնում մրցանակ շնորհելու մասին:

Մրցանակի կարող են արժանանալ ստեղծագործությունների հեղինակները, ինչպես նաեւ (թատերական, կինեմատոգրաֆիական, երաժշտական երկերի դեպքում) դերասաններն ու երաժիշտ-կատարողները:

1994 թ. ընթացքում հրապարակված գործերը մրցանակի են ներկայացվում 1995 թ. հունիսի 15-ից մինչեւ օգոստոսի 15-ը ներառյալ:

Մրցանակներ շնորհելու որոշումը հրապարակվում է 1995 թ. հոկտեմբերին:

Հասցե՝ Արովյան 14, «Երեւան» կինոթատրոն, 210: Հեռ.՝ 581933

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ԱՐԱՐԱՏ ՖԱ

- Ինչպե՞ս կապվեցիք ֆուտբոլին:

- Պատճառը Արմենակ Սարգսյանն էր: Սովորում էինք նույն բակում: Մանկության ընկերներ էինք: Ինքը՝ Սարգսյանն ինձ հրավիրեց ակումբ:

- Ակումբի ֆինանսական եւ տնտեսական վիճակն ինչպիսի՞ն է:

- Ակումբն արտադրությամբ չի զբաղվում, նույն թվում նաեւ առեւտրով: Դա սկզբունք է, որը սակայն չի բացառում այլ կազմակերպությունների հետ, որոնք զբաղվում են արտադրությամբ կամ առեւտրով, համագործակցել պայմանագրերով, պատվերներ տալ: Ակումբը գոյատեւում է իր մասնագիտական գործունեությամբ աշխատած գումարներով, ֆուտբոլիստների տրանսֆերներով, ֆուտբոլի միջազգային կազմակերպությունների օգնություններով, ակումբի ժամանակավոր եւ հիմնական անդամներից ստացված անդամավճարներով, ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձերից ստացված նվիրատվություններով, հեռուստատեսային եւ ռադիոհաղորդումների իրավունքների զիջման փոխհատուցումներով: Վերջինիս առթիվ 1994-ին չորս տարով պայմանագիր ենք կնքել «ՈՒԷՖԱ Մեդիա» գերմանական ընկերության հետ: Մեր պայմանագիրն այդ ընկերության հետ լավագույնն է եւ գերազանցում է ԱՊՀ երկրների, նույն թվում Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի ակումբների նմանատիպ կնքված պայմանագրերը: Մենք որեւէ պայմանագիր կնքելուց առաջ նախապես ուսումնասիրություններ ենք կատարում եւ սխալներ թույլ չենք տա, ինչպես արեց ՀՀ նախկին ֆեդերացիան: Ազգային առաջնության, գավաթի խաղարկության, ընկերական եւ այլ բնույթի բարեգործական հանդիպումների, եվրագավաթների հեռուստառադիո ռետրանսլյացիաների գլխավոր գործակալը Հայաստանի տարածքում, ըստ մեր պայմանագրի, A1 հեռուստաընկերությունն է: Մենք Հայաստանից առաջինն ենք դուրս եկել եվրոպական մրցասպարեզ եւ այդ առթիվ ՈՒԵՖԱ-ից 150 հազար շվեյցարական ֆրանկ պետք է ստանանք:

- Կարո՞ղ եք ավելի պարզ ասել, թե տրանսֆերներից ակումբն ի՞նչ գումարներ է ստացել:

- «Արարատ» ակումբի ամենաթանկ պայմանագիրը կնքվել է կիեւի «Դինամոյի» հետ՝ Երվանդ Սուքիասյանի տեղափոխության համար, որից այդպես էլ զրկվեցինք: Ցավոք, պայմանագրով նախատեսված 200 հազար ԱՄՆ դոլարը ԽՍՀՄ փլուզման պատճառով Մոսկվայի կողմից սառեցվել է նախկին Արտաքին տնտեսական բանկի վարչության, ներկայիս Հայէքսպորտբանկի հաշվին: Կիեւից գումարը ժամանակին փոխանցվել է Մոսկվա: Այն ստանալու համար ակումբը հասել է մինչեւ Ռուսաստանի նախկին փոխվարչապետ Շոխինը: Հարցը կարող էր դրական լուծում ստանալ, սակայն Մոսկվան գումարը չուղեց տալ, պատճառաբանելով, որ դա հայկական այլ կազմակերպությունների համար կարող է նախադեպ հանդիսանալ: Հույներս կապել ենք միջպետական համաձայնագրերի ստորագրման հետ: Ռազմիկ Գրիգորյանի Սոֆիայի ԲԿՄԱ տեղափոխվելու համար 150 հազար դոլլարի պայմանագիր է կնքվել: Երբ պայմանագրի բոլոր կետերն ապահովվեն, այն է՝ 3 տարվա ընթացքում Գրիգորյանը մասնակցի Բուլղարիայի առաջնության խաղերի ոչ պակաս 50 տոկոսին, ապա գումարները կստանանք փուլերով: Առաջին մրցաշրջանի համար գումարի 1/3-ն արդեն ստացել ենք: Պայմանագրեր ենք կնքել նաեւ Սարգիս Հովհաննիսյանի, Երվանդ Կրբաշյանի, Արտաշես Ադամյանի, Գուրգեն Ենգիբարյանի տեղափոխությունների առթիվ: Անգամ փախած մեր երկու ֆուտբոլիստների՝ Արամայիս Տոնոյանի եւ Գեւորգ Սարգիսովի հարցերն էլ ենք կարգավորել պայմանագրերով: «Արարատն» այն ակումբն է, որի հետ անօրինականություններ չեն անցնի: Մենք զաղուր չենք արտասահմանյան որեւէ ակումբի համար:

- Որո՞նք են գլխավոր խնդիրները:

- Ակումբ-վարպետների թիմ-երիտասարդների թիմ։ Սխեման այդ է: Մենք օգտագործում ենք Մեծ Բրիտանիայի չորս ֆեդերացիաների փորձը, որոնց կիրառումով նույնիսկ ոչ ֆուտբոլային սկանդինավյան երկրները կարճ ժամանակում աշխարհում դուրս են եկել առաջնակարգ դիրքեր: Այդ ճանապարհով գնում են նաեւ մերձբալթյան երկրները: Մենք այս տարվանից մեր առաջին քայլերը կատարեցինք, հայտարարելով հավաքագրում «Արարատի» ֆուտբոլի մասնագիտացված կենտրոնում, որտեղ նախատեսել ենք ընդգրկել 8 տարեկան 60 սան (փոքր նակյան), 9-10, 11-12, 13-14, 15-16 տարեկանների համար 20-ական սան: Պրոֆեսիոնալները վարձատրվում են խաղալու համար: Համաձայն պայմանագրերի, նրանք սոցիալապես ապահովված են ՀՀ գործող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով եւ չափով: Ատամները չեն վարձատրվում, սակայն խրախուսվում են ըստ խաղի արդյունքի: Պատանիները չեն վարձատրվում: Մենք պատասխանատու ենք նաեւ ֆուտբոլիստների առողջության համար:

- Ակումբի կազմն ինչպիսին է:

- Ընդհանուրը 52 հոգի է, իսկ վարչական կազմը բաղկացած է 7 հոգուց: Բոլորն էլ բարձրագույն մասնագիտական կրթություն ունեն, տիրապետում են օտար լեզուների եւ աշխատում են համակարգիչներով: Մարզիչներն աշխատում են պայմանագրով՝ մեկ տարվա ժամկետով: Բոլոր գործող պայմանագրերը երեք ամսվա փորձաշրջանով են:

- 1992-ից պետական մակարդակով հարց ենք բարձրացրել ակումբին սեփական մարզադաշտով ապահովելու համար: Հույս ունենանք, որ գոնե տարօրինակ կհաստատվի, որտեղ 1996-ին սկսենք սեփական մարզադաշտի կառուցումը:

- Որտե՞ղ եք իջեւանել հիմա:

- Պայմանագրային հիմունքներով «Հայարդնախագծին» պատկանող շենքի մեկ սենյակում: Դիմել ենք Երեւանի քաղխորհրդին 150 քառ. մ. տարածքով սեփական շենք հատկացնելու համար: 3 անգամ գավաթակիր դառնալով, միգուցե ապացուցեցինք, որ մեր ակումբը կայուն է եւ քաղաքապետարանը կարող է ընդառաջ գնալ մեզ:

- Ֆուտբոլիստների կարգավիճակն ակումբում ինչպիսի՞ն է:

- Երեք ձեւ կա՝ պրոֆեսիոնալ, ստաժոր, պատանի:

- Արամայիս Տոնոյանն ասում էր, որ չեք համաձայնել նրա Կիպրոսի թիմ տեղափոխվելուն:

- Համաձայնություն չենք եկել, քանի որ հրավիրող ակումբը կիսապրոֆեսիոնալ կարգավիճակի է: Մեր ֆուտբոլիստները պետք է ներկայանան միայն սիրողական կարգավիճակով: Դա նրանց մասնագիտական ապագան կասկածանքի տակ էր դնում: Կիպրոսը ֆուտբոլային երկիր չէ: Մեր լավագույն ֆուտբոլիստները պետք է խաղան ֆուտբոլային մեծ երկրներում: Մենք աշխատանք ենք տանում ՈՒԵՖԱ-ի Արեւելյան երկրների օգնության բյուրոյի գործակալների հետ: Ներկայիս «Արարատի» 10 ֆուտբոլիստներ ընդգրկված են այնպիսի ֆուտբոլային երկրների դրաֆտի (ընտրության) ցուցակում, ինչպիսիք են Իսպանիան, Ֆրանսիան, Իտալիան, Պորտուգալիան, Բուլղարիան: Պատվերը մենք ենք տալիս:

- Գլխավոր նպատակը ո՞րն է:

- Չորս տարվա ընթացքում դուրս գալ եվրագավաթների քառորդ եզրափակիչ, եթե իհարկե մեր ծրագրերին արգելք չհանդիպանան:

- Հարաբերությունները ֆեդերացիայի հետ ինչպիսի՞ն են:

- Մեր սկզբունքն է՝ ուժեղ ակումբներ, առողջ մրցակցություն, բարձրակարգ ֆուտբոլ: Կարծում եմ նույն խնդիրներն ունի նաեւ ֆեդերացիան:

Գաղտնիք չէ, որ Երեւանի «Արարատը» տարիներ շարունակ Հայաստանը ներկայացնելով ԽՍՀՄ առաջնություններում, փաստորեն հանդիսանում էր հանրապետության հավաքականը: Թիմը մեծ ոգեւորություն էր եւ բոլոր հարցերը լուծվում էին ամենաբարձր մակարդակներում: ԽՍՀՄ փլուզումից հետո հայկական ֆուտբոլի ինքնահաստատման շրջանում բոլորից շատ տուժեց հենց «Արարատը»: 1992-ի սկզբից թիմը, պատկերավոր ասած, «անտեր» մնաց: Բոլոր բարի սովորույթները փոշիացան: «Արարատը» զրկվեց «Հրազդան» մարզադաշտից, Ծաղկաձորի մարզաբազայից: Կարճ ժամանակում թիմից հեռացան մեծ թվով ֆուտբոլիստներ: Այդ ծանր օրերին մեր ամենահեղինակավոր թիմը զորանեց շնորհիվ մի խումբ նվիրյալների, որոնցից մեկն է «Արարատ» ակումբի ներկայիս նախագահ Գմիտրի Մարտիրոսյանը: Աստիճանաբար արգելքները հաղթահարվեցին: Այսօր «Արարատը» հանրապետության միակ ֆուտբոլային ակումբն է իր հստակ ծառայություններով եւ աշխատանքային բարձր կազմակերպվածությամբ: Ստորեւ մեր հարցազրույցը Գմիտրի Մարտիրոսյանի հետ կարծում ենք հետաքրքրական եւ օգտակար է հանրապետության ֆուտբոլային ակումբների շատ ղեկավարների համար: Գմիտրի Մարտիրոսյանը հիմա գտնվում է Շվեյցարիայում: Նա հրավիրվել է Նիոնում տեղակայված ՈՒԵՖԱ-ի գլխավոր վարչության Եվրոպական ակումբների ղեկավարման բաժանմունք եւ Արեւելյան երկրների օգնության բյուրո՝ Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայում համակարգչային կենտրոն ստեղծելու հարցի քննարկման համար: Հարցազրույցը կատարվել է Գմիտրի Մարտիրոսյանի օրերս Շվեյցարիա մեկնելուց առաջ:

Գմիտրի Մարտիրոսյան. «Արարատի» հետ անօրինականություններ չեն անցնի»

Ծնվել է 1957 թ. փետրվարի 16-ին, Թբիլիսիում: «Արարատ» ակումբի նախագահն է անցյալ դեկտեմբերից, երբ Արմենակ Սարգսյանը դարձավ ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ: Մինչ այդ, սկսած 1991 թվականից, «Արարատի» փոխնախագահն էր: 1979-ին ավարտել է Երեւանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտը: Նույն ԵՊԻ-ում աշխատել է որպես դասախոս: Տեխնիկական գիտությունների թեկնածու է (կառավարման ավտոմատ համակարգեր): Վերջերս թեզը պաշտպանել է կենսատեխնոլոգիաների, անվտանգության եւ էկոլոգիայի գիտությունների միջազգային ակադեմիայի արտասահմանյան բաժնից անդամ (միակը Հայաստանից): Օրերս ՀՀ պաշտպանության նախարարության կողմից պարգեւատրվել է 2-րդ աշխարհամարտում Ֆաշիզմի դեմ տարած հաղթանակի 50-ամյակի հուշամեդալով: Ամուսնացած է, ունի երկու երեխա: Կինը բժշկուհի է: Ինչպես նաեւ է ֆուտբոլին մոտ կանգնած անձնավորություններից մեկը, Գմիտրի Մարտիրոսյանը որպես նախագահ հայտնություն է մեր ֆուտբոլում:

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Վալանսը» 13-րդ տեղում

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ,
Վալանս, Ֆրանսիա

Ավարտվեց Ֆրանսիայի երկրորդ դիվիզիոնի առաջնությունը, որտեղ հանդես էր գալիս նաեւ Վալանսի հայկական ASOAV թիմը: Մարսելի «Օլիմպիկ» հանրահայտ թիմը դարձավ մրցաշարի հաղթող: Երկրորդ տեղը բաժին հասավ «Գենգան» թիմին, իսկ երրորդ տեղը գրավեց «Գունյոնը»: Ըստ առաջնության կանոնակարգի, առաջին երեք մրցանակակիրները իրավունք ստացան 1995-1996 թթ. մրցաշրջանում հանդես գալ Ֆրանսիայի առաջին դիվիզիոնի մրցաշարում: Սակայն Մարսելի անվանի թիմը ֆինանսական ճգնաժամի պատճառով հրաժարվեց խաղալ առաջին դիվիզիոնում: Այդ առթիվ «Մենս էտիեն» թիմի բախտը բերեց, որը պետք է հրաժեշտ տար առաջին դիվիզիոնին, սակայն հաջորդ մրցաշրջանում էլ կմնա ուժեղագույնների շարքում: Առաջին անգամ երկու փոքրիկ քաղաքների թիմերը «Գենգանը» եւ «Գունյոնը» պետք է մասնակցեն առաջին դիվիզիոնի մրցաշարին:

Առաջնության վերջին տուրում, սեփական հարկի տակ 3-1 հաշվով հաղթելով «Լավալ» թիմին, ASOAV-ը 22 թիմերի մրցաշարում գրավեց պատվավոր 13-րդ տեղը: Երկրորդ դիվիզիոնի գլխավոր ռմբարկու դարձավ Իտալիայի հավաքականի հարձակվող Կասիարինոն, որը խաղում է Մարսելի «Օլիմպիկում»: Նա խփեց 31 գնդակ: Վալանսի թիմում հանդես եկող Վեյսը 20 գնդակով 7-րդ տեղում է: «Լավալի» դեմ վերջին 42-րդ խաղում Վալանսի թիմում հանդես եկան դարպասապահ Վինսեն Յազմաջյանը եւ պաշտպան Միշել Թերզյանը: Երեւանի «Արարատի» նախկին խաղացող Արթուր Դեմիրճյանը Նորայր Դեմիրճյանի որդին, բացակայում էր: Ըստ տեղեկությունների Արթուր Դեմիրճյանն առաջիկա մրցաշրջանում պետք է հրաժեշտ տա ASOAV-ին՝ ուրիշ թիմում խաղալու համար: Վալանսի թիմին հրաժեշտ տվեց նաեւ մարզիչ Պիեռ Նորոն, որը մարզելու է առաջին դիվիզիոնի թիմերից մեկին: Այսուհետեւ, հաջորդ մրցաշրջանում հայկական ծագումով Ֆրանսիայի երկրորդ դիվիզիոնի այս թիմը, որի գինանշանը Արարատ լեռն է, կունենա միայն երկու հայազգի խաղացող: ASOAV-ը Ֆրանսիայի պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլի միակ թիմն է, որ օտարազգի ծագում ունի: Դա բացառիկ է Ֆրանսիայում, որ օտարազգի թիմերը հասնում են մինչեւ չորրորդ դիվիզիոն ոչ ավելին:

Վալանսի ASOAV հայկական թիմը եւ Երեւանի «Արարատը»

Հայ ռմբարկուների 29 գնդակները.

Ֆրանսիայի առաջին դիվիզիոնի 1994-95 թթ. մրցաշարում ծագումով հայ ֆուտբոլիստները համատեղ խփել են 29 գնդակ:

Ահա այդ ցանկը.

1. Յուրի Ջորկաեֆ («Մոնակո») 14
2. Էրիկ Ասատուրյան («Լիլլ») 5
3. Պասկալ Պետրոսյան («Կանն») 4
4. Մ. Տեր Զաքարյան («Մոնպելյե») 3
5. Թաքարյան («Նիս») 2
6. Ժիլ Համբարձումյան («Կանն») 1

Դա կազմում է Ֆրանսիայի առաջնությունում խփված 951 գնդակի 3,0494 տոկոսը: Հայերը 58 միլիոն բնակչություն ունեցող Ֆրանսիայում 400000 են, որը կազմում է ընդամենը 0,6897 տոկոս:

ՖԻՖԱ-ի նոր օրենքը

«Ֆրանսիա-98-ի» ընտրականները 1996-ի մարտից

1998-ին Ֆրանսիայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության նախապատրաստական եւ կազմակերպական խնդիրներին նվիրված Ցյուրիխում տեղի ունեցած վերջին խորհրդակցությունում ՖԻՖԱ-ն մեջտեղ բերեց ֆուտբոլային մի նոր օրենք, որի մասին վաղուց էին խոսում: Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիայի նախագահ Ժոաո Ավելանժը մի կոնֆերանսում գանկացավ լրագրողներին անձամբ ներկայանալ այդ «զոտով»: Այս օրենքը, որը կրում է «հանկարծակի մահ» անունը, վերաբերում է նրան, որ երբ աշխարհի առաջնության ժամանակ՝ սկսած 1/8 եզրափակիչից, երբ պարտվողները հրաժեշտ են տալիս մրցաշարին, հանդիպման հիմնական ժամանակն ավարտվի ոչ-ոքի, ապա հաղթանակը կշնորհվի նրան, ով լրացուցիչ ժամանակում առաջինը կգրավի մրցակցի դարպասը: Այդ դեպքում խաղը կդադարեցվի: «Երբ ձեր ռազմերում ավելի լավ մտահղացումներ ծագեն, ապա շտապեք հայտնել մեզ», հայտարարեց Ավելանժը մի քիչ ծիծաղելով եւ մի քիչ հիմնավորելով այս օրենքի կարեւորությունը, որը շատերին զարմանալի է թվալու: Երբ հանդիպման հիմնական ժամանակից եւ լրացուցիչ 30 րոպեից հետո որեւէ մեկի օգտին հաղթանակ չգրանցվի, ապա պետք է իրագործեն 11 մետրանոց հարվածներ: ՖԻՖԱ-ի գլխավոր քարտուղար Յոզեֆ Բլատերը այս առթիվ հայտարարեց. «Մտածում ենք ոչ թե 5-ական խաղացողների շնորհել այս 11-մետրանոց հարվածները, այլ մրցող թիմերի ամբողջ կազմերին»: Երբ այս օրենքները 1998-ի աշխարհի առաջնության ընթացքում իրենց արդարացնեն, ապա կտարածվեն ՖԻՖԱ-ի բոլոր խաղերի վրա: Խորհրդակցությունում ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան հաստատեց 1998-ի աշխարհի առաջնության ժամկետները: Առաջնությունը կանցկացվի հունիսի 10-ից մինչեւ հուլիսի 12-ը: Ընտրական խաղերը կկայանան 1995-ի մարտի 1-ից մինչեւ 1997-ի նոյեմբերի 15-ը: Մինչեւ 1995-ի սեպտեմբերի 30-ը պետք է փակվի առաջնությանը հայտ ներկայացրած հավաքականների մասնակցությունը: Նախնական փուլի ընտրական մրցաշարերի վիճակահանությունը կկատարվի 1995-ի դեկտեմբերի 12-ին:

ՖԻՖԱ-ն միաժամանակ մտածում է 2002-ի աշխարհի առաջնության կազմակերպման մասին, դեռ ավելին 2006-ի աշխարհի առաջնության կապակցությամբ Յոզեֆ Բլատերը հայտարարեց. «Բրազիլիան, Գերմանիան եւ Հարավային Աֆրիկան իրենց ցանկությունն են հայտնել կազմակերպել այս առաջնությունը»:

Իսկ 2010-ի առաջնությու՞նը, պարոն Բլատեր: Կապրենք, կտեսնենք:

Գ. Ա.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա հեռնկար

ԲՆՈՒԹՅՈՒՆ

Օձունում հակասողանքային միջոցառումներն անարդյունավետ են

Երկրաբանական այնպիսի վտանգավոր երեւույթներ, ինչպիսիք են սողանքները (հողաբլոսերի սահքերը) մարդկության պատմության ամենամեծ չարիքներից են: Դրանք կարող են ինչպես մեծ վնաս հասցնել տնտեսությանը, այնպես էլ մարդկային բազմաթիվ զոհերի պատճառ դառնալ: Սողանքները տեղի են ունենում բազմատեսակ լեռնային եւ նախալեռնային շրջաններում, իրենցից ներկայացնում են լեռնային ապարների կամ հողաբլոսերի դանդաղ շարժում ուղղակի մակերեւում: Հայաստանում բազմաթիվ բնակավայրեր գտնվում են մեծ թեքություն ունեցող լեռնալանջերի կամ առավել վերջին կամ կավային հողերի վրա: Գյուղական բնակչությունը երբեմն գյուղատնտեսական աշխատանքների նպատակով կատարում է թեք լանջերի կտրտում, թեսոնե կամ ճարե հենապատերի շինարարություն: Բնության նկատմամբ մարդու այսպիսի միջամտությունը հաճախ խախտում է ձնհալոցքային եւ անձրեւային ջրերի բնական մակերեւութային հոսքը: Դրա հետեւանքով ջուրը մեծ քանակությամբ ներծծվում է լանջերի խորքը, գերխոնավացած հողը կորցնում է դիմադրողականությունը եւ սողում սահքի ատերից:

Այսպես են առաջացել առավել հայտնի գործող սողանքները Կոտայքի Ողջաբերդ, Դիլիջանի Գոշ եւ Սիսիանի Դաստակերտ գյուղերում: Այս բնակավայրերում մինչեւ այսօր էլ բացակայում է կայուն համակարգը եւ տնտեսական նպատակներով օգտագործվող ջրերի մեծ մասը ներծծվում է լեռնալանջերի հողաբլոսերի խորքը:

Ժամանակին երկրաբանները ահազանգում էին Կոտայքի Ողջաբերդ գյուղի տարածքում զարգացող սողանքի մասին, որ տնտեսական ջրերի ներծծման հետեւանքով գյուղի ստորոտում առաջացել են բազմաթիվ ճեղքեր: Սակայն անցել է 15 տարի, բայց նշված տեղամասում իրականացված հակասողանքային միջոցառումները այդպես էլ ոչ մի արդյունք չեն տվել: Քանդվել է դպրոցի շենքը, բնակելի բազմաթիվ տներում առաջացել են հսկայական ճեղքեր, բնակիչների զգալի մասը տեղափոխվել է ժամանակավոր կացարաններ, մյուս մասին անհատական բնակարանային շինարարության համար առանձնացրել են հողատարածքներ:

1993 թ. գարնանը Դիլիջանի Գոշ գյուղի տարածքում գործող սողանքի ակտիվացման հետեւանքով փլուզման ենթարկվեցին 12 տուն եւ մեկ եռահարկ շենք, անօթեւան են մնացել 55 ընտանիք: Այսօր սողանքների օջախներ են արձանագրվել հանրապետության շուրջ 20 շրջաններում: Սողանքավտանգավոր են հատկապես Դիլիջան-Իջեւան երկաթգծի մի հատվածը (որի հետեւանքով գնացքների երթեւեկությունն ամբողջովին դադարեցվել է), Նուբարաշենի գերեզմանոցը, Պտղնիի ամառանոցային տեղամասը եւ այլն: Միայն Իջեւան-Հրազդան երկաթգծի վրա գոյություն ունի 30 սողանքային օջախ:

Ավելացնենք նաեւ, որ պետությունը միայն 1994 թ. գործող սողանքների հետեւանքները վերացնելու համար ծախսել է հարյուրավոր միլիոն դրամ: Այդ միջոցները հնարավոր կլիներ խնայել, եթե բնակավայրերի, օբյեկտների, երկաթգծային եւ ավտոմոբիլային ճանապարհների նախագծման ժամանակ տրվեր տեղանքի երկրաբանական ճիշտ գնահատականը, կատարվեին մշտական դիտարկումներ եւ հակասողանքային ժամանակակից միջոցառումներ:

Ներկայումս առավել ուշագրավ են Թումանյանի Օձուն գյուղի մերձակայքում իրականացվող հակասողանքային միջոցառումները: Այստեղ գործող սողանքն արդեն երկու անգամ շարքից հանել է Ալավերդի խաղաղով անցնող երկաթգիծը: Այն վերականգնելու համար պահանջվեցին զգալի ֆինանսական եւ նյութական միջոցներ: Սակայն երկաթգիծը, որով հիմնականում իրականացվում են հանրապետության արտաքին բեռնափոխադրումները, այժմ էլ զերծ չէ սողանքի սպառնալիքից: ՀՀ տրանսպորտի նախարարությունն այստեղ լեռնալանջի սահող հողաբլոսերը նյութական հողի ծանրանի հեռացում է կատարում (սողանքի մարմնի վրա հողային ընդհանուր ծավալը 2-3 մլն խմ է, դեռ է հեռացվի 550-600 հազար խմ-ն): Սակայն մասնագետները կարծում են, որ սողանքը կայունացման փոխարեն շինանյութերի գնումների եւ տատանումների հետեւանքով ավելի է զարգանում: Եվ քանի որ թեք լանջի վրա գտնվող սողանքն ակտիվ վիճակում է, ուստի հողաբլոսի բեռնաթափումը սողանքի մարմնից չի կարող կասեցնել սողանքային շարժումը: Չէ՞ որ նրան ծգող գրավիտացիոն ուժը շարունակում է ազդել նրա վրա: Հետեւաբար, ժամանակը չէ՞ դադարեցնել այդ տեղանքում իրականացվող անարդյունավետ աշխատանքները եւ [illegible] պետության առանց այն էլ համեստ ֆինանսական եւ նյութական միջոցները:

ՍԱԳԻԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԻՏԱԼԻԱ

Հանրաքվեի արդյունքները նպաստավոր են Բերլուսկոնիի համար

ՀՌՈՄ, 12 ՀՈՒՆԻՍԻ, WSJ, BBC: Իտալիայի նախկին վարչապետ Բեռլուսկոնին կարեւոր հաղթանակ տարավ, կիրակի օրը կայացած հանրաքվեի դրված միակ հարցը հետեւյալն էր. համաձա՞յն եք, որպեսզի անհատ սեփականատերերը մեկից ավելի հեռուստատեսային ալիք չունենան: Քվեարկողների 52 տոկոսից ավելին պատասխանել էր «ոչ», ինչը կարեւոր էր հեռուստատեսային մի ամբողջ ցանց ունեցող նախկին վարչապետի համար, որ հանրաքվեի արդյունքների հրապարակումից անմիջապես հետո պահանջեց երկրում կանխավ ընտրություններ կայացնել, ասելով, որ «Իտալիան միայն ժողովրդավարական կարող է լինել»: Հիշեցնենք, որ քաղաքական կյանքում անծանոթ Բեռլուսկոնին անցյալ տարվա ընտրություններում վարչապետի աթոռն էր գրավել իր հեռուստացանցի, ինչպես նաեւ իր հովանավորած «Միլան» ֆուտբոլային ակումբի շնորհիվ, ստեղծելով «Ֆորցա Իտալիա» կուսակցությունը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Սադդամ Հուսեյնի նոր գվարդիան

Սովորական բանակային հրամանատարությանը չենթարկվող նոր ընտրված զորամասերի կազմավորմանն է ձեռնամուխ եղել Իրաքի նախագահ Սադդամ Հուսեյնը: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հունիսի 13-ի հաղորդման, վկայակոչելով Բաղդադի ռադիոն, «Սադդամի ֆիդայիները» (այսպես է կոչվելու նոր գվարդիան) հավաքվում են Իրաքի համալսարանների եւ քոլեջների ուսանողների կազմից: Ինչպես սպասվում է, ֆիդայիների թվաքանակը կազմելու է մոտավորապես 15 հազար մարդ: Նոր գվարդիականների միակ պարտականությունը Իրաքի ղեկավարի անձնական անվտանգության ապահովումն է:

ԱՐՍԵՆՊՐԵՍ

Ճապոնիայի ընդդիմության բանաձեւը՝ Մուրայամայի դեմ, չի անցել

Ճապոնիայի խորհրդարանի ստորին պալատը հունիսի 13-ին մերժել է վարչապետ Տոմիիչի Մուրայամայի գլխավորած երկրի կառավարությանը անվստահություն հայտնելու մասին ընդդիմության ներկայացրած նախագծի բանաձեւը: Ինչպես Տոկիոյից հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը, բանաձեւի դեմ միաձայն քվեարկել են կառավարող կոալիցիայի մեջ մտնող երեք քաղաքական կուսակցությունների պատգամավորները, որոնք ներկայացուցիչների պալատում միասին ձայների կայուն մեծամասնություն ունեն:

ԱՐՍԵՆՊՐԵՍ

Բախումներ Արաֆաթի կողմնակիցների եւ հակառակորդների միջեւ

Հարավային Լիբանանի Սայդա քաղաքի մերձակայքում գտնվող պաղեստինցի գաղթականների Այն ալ Խիլվա ճամբարում երկուշաբթի օրը դարձյալ ավտոմատ զենքի կիրառմամբ զինված բախումներ են տեղի ունեցել Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության ղեկավար Յասեր Արաֆաթի հակառակորդների եւ կողմնակիցների միջեւ: Ինչպես հունիսի 13-ին հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը, դրա հետեւանքով վիրավորվել է Արաֆաթին ընդդիմադիր խմբավորմանը պատկանող մի պաղեստինցի:

ԱՐՍԵՆՊՐԵՍ

Ոստիկաններն ընդդեմ հետիոտնի

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍԻ, ՓԱՍՏ: Վերջին մի քանի տարիներին հասարակական քաղաքական կյանքի համատարած շփոթում, երբ արհամարհվում ու մերժվում են կոմունիստական բոլոր այսպես ասած մնացուկները, վերացվեց նաեւ հետիոտն-անցման «արհեստական» կարգը: Մարդիկ սկսեցին փողոցները հատել որտեղ պատահի եւ երբ կամենան: Աստիճանաբար այդ երեւույթը աչքառու արվեց նաեւ ոստիկանության հսկիչ չեկետների կողմից եւ վերացվեցին անցումներից եւ գիտանշումներից օգտվելու բոլոր հայտնի ու անհայտ չափանիշները: Բայց ահա, ի զարմանս հետիոտների, այսօր դարձյալ Երեւանի որոշ կենտրոնական փողոցներում հայտնվեցին մերօրյա ոստիկանները, որոնք փորձում են անցորդներին հիշեցնել վաղեմի բարի սովորույթները: Որոշ հետիոտներ, իհարկե, անում են ոստիկանների պահանջները, սակայն մեծամասնությունը շարունակում է շարժվել իրեն հարմար եղանակով: Ինչեւէ, կարծես թե սկսում է գործել նաեւ ոստիկանների նախընտրական պայքարը:

ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մեթոդական ուղեցույց հայոց լեզվի քննությանը նախապատրաստվողների համար

1. 1995-1996 ուս. տարվա հայոց լեզվի բուհական ընդունելության քննությունը կազմակերպվելու է հարցարանների եղանակով:

Նախորդ տարիների շրջանավարտները քննություն են հանձնելու նախկինի նման՝ կենտրոնացված ձեւով, հարցարանների եղանակով, հուլիսի 29-ից օգոստոսի 19-ը: Այս տարվա շրջանավարտները քննություն են հանձնելու տարածաշրջանային 23 կենտրոններում (ներառյալ Երեւանի 8 շրջանները):

2. Քննության նոր եղանակի բնորոշ գծերից են նախ այն, որ շեշտը դրվում է նյութի ոչ թե տեսական, այլ գործնական իմացության վրա, երկրորդ, որ ավելի համակողմանի են ստուգվում դիմորդի հայոց լեզվի գիտելիքները:

3. Հարցաթերթիկները սահմանափակվում են ՀՀ դպրոցական դասագրքերով ուսուցվող գիտելիքներով: Դեպքում, քննության պատրաստվելիս պետք է օգտվել դպրոցական գործող դասագրքերից: Հանձնարարելի են նաեւ լուսավորության կողմից երաշխավորված կամ նրա ծրագրերի հիման վրա կազմված օժանդակ ձեռնարկները, ուսումնական ձեռնարկները:

4. Հարցաթերթիկներն ընդգրկում են հայոց լեզվի հետեւյալ բաժինները.

ա) Ուղղագրություն (լրացնել բաց թողնված տառերը):

բ) Բառակազմություն (կազմել նոր բառեր՝ ըստ առաջադրանքի):

գ) Բառագիտություն եւ իմաստաբանություն (որոշել իմաստով մոտ եւ ի մաստով հակառակ բառերը, դրսեւորել բառապաշարի իմացություն):

դ) Կետադրություն (լրացնել բաց թողնված կետադրական նշանները):

ե) Շարահյուսություն (տրված նախադասությունը փոփոխել՝ կազմելով նույն բովանդակությամբ, բայց որոշ հատկանիշով տարբերվող մեկ այլ նախադասություն: Մասնավորապես, մխսականը դարձնել հատկացական, ներգործականը՝ կրավորական, ուղղակի խոսքը՝ անուղղակի խոսք եւ այլն):

5. Ուղղագրական, կետադրական եւ ձեւաբանական բնույթի առաջադրանքները ներկայացված են դասական կամ օրինակելի գրականության նմուշների օգնությամբ:

6. Յուրաքանչյուր հարցաթերթիկ բաղկացած է 6 հարցախմբից. երեքը՝ բառագիտության, երեքը՝ խոսքի (նախադասության) վերաբերյալ:

7. Հարցախմբերը կազմված են են պահարցերից: Հարցախմբերից 4-ը (1-ին, 2-րդ, 4-րդ, 5-րդ) ունեն 6 ական, իսկ երկուսը՝ (3-րդն ու 6-րդը)՝ 8 ական ենթահարց:

8. Ենթահարցերն առաջադրում են մեկական խնդիր եւ պահանջում մեկական պատասխան: Առանձնահատուկ են այն դեպքերը, երբ առկա են նույն խոսքի մեկից ավելի արտահայտություններ, օր. ամբարտավան բառում բաց է թողնված մ տառը՝ ստուգելու համար, թե դիմորդը գիտի՞ արդյոք բառի ուղղագրությունը: Իսկ մոմալ բառի դեմքում բաց են թողնված r եւ n տառերը, քանի որ երկուսը պայմանավորված են ուղղագրական մեկ երեւույթով: Ուրիշի ուղղակի խոսքի կետադրության իմացությունը պարզելիս, նույն սկզբունքից ելնելով, անհրաժեշտ է համապատասխան կետադրում կատարել:

9. Պատասխանները գնահատվելու են գործող՝ 20 միավորանոց համակարգով:

10. Ենթահարցերին սխալ պատասխանելիս դիմորդը կորցնում է նախատեսված քանակի միավոր:

11. Ուշադրություն ենք հրավիրում հետեւյալի վրա. գնահատելիս նկատի են առնվում ոչ միայն առաջադրանքների պատասխանները, այլեւ անսխալ արտագրելը: Կետադրական, ուղղագրական, այդ թվում տողադարձի սխալների, նաեւ բացթողումների համար դիմորդը կորցնում է համապատասխան քանակի միավոր:

12. Քննությանը լավագույնս նախապատրաստվելուն կարող են օգնել «Հայոց լեզվի գրավոր աշխատանքների հարցաթերթիկների» նմուշները (որն արդեն լույս է տեսել) եւ հարցաթերթիկների ամբողջական ժողովածուն, որը լույս կտեսնի այս օրերին: Վերջինս ընդգրկում է 300 հարցաթերթիկի համարժեք 1800 առաջադրանք (12 հազար ենթահարց): Այն կազմել է ՀՀ բարձրագույն կրթության նախարարության, ՀՀ լուսավորության նախարարության եւ ՀՀ կառավարությանն առընթեր լեզվի պետական տեսչության միացյալ հանձնախումբը:

Վերոհիշյալ ժողովածուի նյութերից են ընտրվելու բուհական քննական հարցաթերթիկները:

ԱՐՍԵՆ ՂԱՅԱՆ,
Բանասիրական գիտ. թեկնածու, դոցենտ
Լեզվի պետական տեսչություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է 500 քառ. մետր տարածությամբ հողամաս այգի Չորաղբյուրի 2-րդ զանգվածում:

Հեռ. 58-18-41:

AMV AGRO-TRADE

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է

ԹՌԻՉՔՆԵՐ ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ

ՍՈՖԻԱ

ՊԼՈՎԴԻՎ

ԲՈՒՐԳԱՍ

ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ

Ընտանեկան եւ անհատական հանգիստ Սեւ ծովի ափին «Զոլոտիե պեսկի» աշխարհահռչակ լողափներում (14 օր, 490 ԱՄՆ$)

•

Հանգիստ Միջերկրական ծովում՝ Կիպրոս (Լառնակա) երկօրյա շրջագայություններով դեպի Եգիպտոս եւ Իսրայել (Յերուսաղեմ)-(10 օր,590ԱՄՆ$)

Երեւան, Սայաթ-Նովա փ., «Անի» հյուրանոց, 523, 530 ս. Հեռ.՝ 524-265, 594-523, 565-108

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1860. Տպաքանակը՝ 7000. Ստորագրված է տպագրության 13. 06. 1995. Գինը՝ 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@